

KÖTŐ PÁL

639 GÉPÉSZMÉRNÖK

ÜLLŐI UT 18. SZ. BUDAPEST, ÜLLŐI UT 18. SZ.

ajánl **GŐZCSÉPLŐKERETEKET,**
JÁRGÁNYCSÉPLŐKET,
tisztítócséplőket járgány v. gőzhajtásra,
MALMOKAT.
KÉT- ÉS HÁROMBARÁZDÁS SZABADALM. EKÉKET,
vető- és arató-gépeket,
KONKOLVALASZTÓKAT, ROSTÁKAT, MORZSOLÓKAT

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Os. k. kizáról. szab. ujonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.

A legújabb találmány a Bogand, amerikai tudor után ujonnan javított ruganyos sérvkötő Politzertől, ép úgy urak, valamint nők és gyermekek számára; rugóknélkül, tisztá gummból művésziül szerkesztve, s azon czélja van, hogy még a legidősebb sérvket is a legvidékebb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép úgy nappal aivámsá is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hírvádsában a legkövetkebb is akadályozza lenne. Nagy haszonnal jár, ha éjjel át is a tősten marad, miután ekkor kiválóan jó és kellemes nyomást eszközöl a szenvedő részekre.

Árak: egyszerű 6-7 frt; kettős 10-15 frt; gyermekeknek felével olcsóbban.

Nagy raktár angol és francia azél sérvkötőköl, suspensoriumokból, szöv. gummból, valamint szarvasbőröl is. A szarvasbőr és gummi suspensoriumoknak az a czéljuk, hogy a terjedést megakadályozzák. — Méhfeeskendők, lépárnák, agybetétek, hónap-szám-erszények, övkészülékek, gummi-harisnyák és minden gummi-áru-cikk. — Sérvkötőknél megjelölendő, ha jobb, vagy ha bal felől vagy kettős legyen-e, ugy szintén a derék bősége is.

Megrendeléseket utánvét mellett postafordulítával eszközöl

Politzer Mór csász. kir. kőtelekkesztő, Budapest, Deák-Francia utca.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre 8 frt félévre 4 * Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre 6 frt félévre 3 * Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott vitellől is eszokolandó.

29-ik szám 1882. BUDAPEST, JULIUS 16. XXIX. évfolyam.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

ANTHROPOLOGIAI FÜZETEK.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

Dr. TÖRÖK AURÉL

AZ EMBERTAN NY. R. TANÁRA A BUDAPESTI TUDOM. EGYETEMEN.

ELSŐ FÜZET.

Ára füzve 2 forint 40 krajczár.

CHIOCOCA - LIKÖR
(Liquor chioceae fortificans)

Tudományosan megvizsgálva, kipróbálva és tekintélyek által ajánlva, mint jelesnek bizonyult, hátrahozottan ártalmatlan

életrendi szer, különösen pedig mint gyors és kellemes

ÉLÉNKHITŐ, ébresztő és erősítő a gyöngült ételt

IZOMEROBE, az idegek és izomszövetek erősítésére; megelőző jótékonyan életet, énköltő és fővelidítő hatásában. Együttal kitűnő egyetemes gyógyszer rossz vagy megzavart emésztésnél, étvágytalanságnál, gyomorhurut, görcs, bélgörcs, hányás, er. gyomorhív (saha), hasmenés, főfájás, sáplór és sárgaság, máj, lép-, vese- és aranyeres bajoknál. Mindezek a chioceca-likör használata mellett gyorsan és biztosan megszüntetnek s a megnövekedett folyadék a le-ma szab és legerőteljesebb agyor érhető el. Isét tekintve, feloldulja a legfinomabb szeszli liköröket. Szám-talan állomány és kőszónó irai tekintélyektől, e chioceca likör jelszógerőlt szives megtekintéséigett rendelkezésre állnak. Egy eredeti üveg, pontos használati utasítással hat nyitva, 3 frt 4. Posta- és csomagolási díj 2) kr.

Fő szállító raktár: **Weber K.** gyógyszerárta Bécs, VII. St. Ulrich-platz 4 (tovább minden levelel megrendelési listázzandó).

Főraktár: **Wider József** győgsz. a szarvasbőrben 1, Tuchlauben.

Budapest: **Török József** gyógyszer. király-utca 12. **Triest:** **Franz** győgsz. a Camello.

Praha: **Fürst József** győgsz. **Leubner:** **Beizer S.** győgsz. és valamint minden jó nevű bel- és külföldi gyógyszerárban. 528

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

DÖNTVÉNYTÁR.

A magyar kir. Curia elvi jelentőségű határozatai. Kiadja a JOGTUDOMÁNYI KÖZLÖNY szerkesztősége.

Uj folyam. I. kötet. (XXIX. folyam.) Ára füzve 2 forint.

Előbb megjelent:

I-II. folyam frt 2.- VIII-IX. folyam egyenként... frt 2.-
III-VI. folyam egyenként... frt 2.- X. folyam frt 3.50
VII. folyam frt 2.50 XI-XXVIII. folyam egyenként frt 2.-

Tárgymutató a Döntvénytár

(m. kir. Curia semmitűszéki és legf. ítélőszéki osztályának elvi jelentőségű határozatai)

I-XV-dik és XVI-XXVIII-dik folyamhoz.

Szerkesztette **Dr. DÁRDAY SÁNDOR.**

Ára füzve egy-kötetnek 2 frt 80 kr. — Angolvászonba kötve 3 frt 80 kr.

A DÖNTVÉNYTÁR új folyamának első kötete a napokban küldetett szét. Ezen gyűjteményes válatban jelennek meg 12 év óta a kir. Curia elvi jelentőségű határozatai, melyek eddig már 29 kötetben jelentek meg. Az új folyam megindítására az új perrendtartási törvények előtbe lepte szolgálat indok. Különös figyelmet érdemel a budapesti kir. tábla döntvénykönyvéről vett határozatok, továbbá a büntetőjogi döntvények, melyek az előbbi folyamában csaknem egészen hiányoztak. A kötet nagy gondtal, összejáratott tartalommutatóval van ellátva.

Eredeti keleti rózsatej

(Original orient. Rosenmilch)

RUSS KÁROLY gyógyszerész.

A bőrnek rögtön, nem pedig hosszabb használat után, gyöngéd, valókban fehér, fiatal, üde szímetet ad, mint ez semmi egyéb szer által el nem érhető; májfoltokat, szeplőt, pörsekenéseket, borotákat, ráncokat, vörösséget, napégést, s a bőr minden kivirágzását, valamint minden sárga vagy barna bőrszínűt azonnal eltávolít, s egyformán alkalmas mindentestreszre. 1 frt.

TANNINGENE.

Legújabb, ólommentes, jótállás mellett ártalmatlan, azonnal hatással bíró

hajfestő szer minden színű hajra.

Különösen pedig szürke és fehér hajra (szakáll és szemöldök), melyek egyszeri használat mellett is ugyanazon hibátlan, fényes, tetszés szerinti szöke, barna vagy fekete fiatal természeti színt vissza nyrik, melyvel megőszülés előtt bírtak, és melyet sem szappannal mosás, sem gőzfürdő el nem enyészte. Epen így kitűnően alkalmas a hajfestő szer vörös és kedvezőtlen színű haj festésére minden tetszés szerinti árnyalatban, a 2 frt 50 kr.

E különlegességek lelkiismeretesen vannak megvizsgálva, törvényesen védve, és azokat kezeség mellett határozottan ártalmatlan, valódi minőségben szállítja a készítő

Dr. Lengyel F.

nyir-balzsama.

Már a névjívni nedv, mely a nyirből ha annak 10 szét megürük, kifolyó, ember emlékezet óta a legkitűnőbb széplítőszernak van ismerv; ha pedig e nedv s föltaláló utasítása szerint vagy uton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatással bír.

Ha assal az arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggelen majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minthelytelen. ez gyöngéd és fehérré válik.

E balzsam kisimítja az arczon támadt redőkés himlőhelyeket, fiatal arczsint ad; a bőrnek fehérséget, gyöngéd és frisséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt a szeplőt, májfoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, borotát és minden egyéb bírszenyit eltávolít. Egy korával használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. postán küldve 10 krajt több.

Fő letét Magyarországon számára Török József gyógyszerésznél, Budapest király-utca 12. szám: **Pozsonyban Pisztorj Bédög**, győgsz. **Temesváron Tarcazy József** győgsz. **Zágrábon Mittelbach Zaigm** győgsz. 6500

FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4) megjelent és kapható:

GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI.

MÁSODIK BŐVÍTETT KIADÁS.

A RÖLTÖ ARCZKÉPÉVEL

Ára füzve 4 forint. — Diszkötésben 5 forint 50 krajczár.

Amohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdusabb

savanyuvize

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiában. Általában e víz mind azon kórkoknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervei élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Friss töltésben mindenkor kapható 538

ÉDESKUTY L.

m. k. udv. szállítónál Erzsébetváros.

Ugyazintá minden győgszárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

RUSS KÁROLY utódja (Czerny Ant. J.)

BÉCS, I., WALLFISCHGASSE 3. 588

Kitüntetve nyolcz kiállításon. — Raktárak: Budapest: **Török József** győgsz. király-utca 12.; továbbá **Szupa** és **Telkessy** urak győgsz. ártaliban. **Pozsony:** **Heim Komárom;** **Kirchner;** **Székesfehérvár:** **Körös Szabadka;** **Jóó;** **Debreczen:** **dr. Botschnek;** **Miskolcz:** **dr. Herz;** **Nyir-egyháza:** **Lederer;** **Kassa:** **Wandraschek;** **Arad:** **Armin;** **Nagy-Becskerek:** **Steiner;** **Temesvár:** **Tarcazy;** **Szeged:** **Barcsay;** **Vág-Sellye;** **Zeller;** **Kolozsvár:** **Hintz;** **Brassó;** **Kugler;** **Gyulafehérvár:** **Fröhlich** — valamint sok más jónévű győgsz. árban és illatszerekkereskedésben. **Sürgősen** kérjük azonban határozottan „RUSS” gyártmányait kérni; miután ezek ugyanazon név alatt lesznek a kereskedésbe hozva, melyek egészen hatástalannak. — Kimerítő tervezeteket összes különlegességeimről kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Kérem e hirdetést elforduló szükség czéljából megőrizni, miután az csak ritkán jelenik meg.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4) megjelent és kapható:

ANYEGIN EUGÉN.

REGÉNY VERSEKBEK.

Írta **PUSKIN SÁNDOR.**

Oroszból fordította **BÉRCZY KÁROLY.**

Második kiadás. Ára füzve 1 frt 60 kr., vászonba kötve 3 frt 40.

Dr. ANTAL LÁSZLÓ.

Sorok írója, kit kised gyermekkorá óta a tisztelt és hála kötelekei füznek ama fér-fühoz, kinek neve e sorok élén áll, már régebben föltette magában, hogy egy kis helyet kért a «Vasárnapi Ujság»-ban a derék férfiu érdemeinek méltánylására, melyek a legfelsőbb figyelmetis felkeltették, a mennyiben közhasznu működése elismerésül ő felsége a királyi tanácsosi czimmal ruházta föl. De — mint mondani szokás — egyik nap a másikkal ellensége, s a jó szándék abban maradt és más teendők háttérbe szorították annak teljesítését. A mi azonban nem évül el, egyfelől az érdem, másfelől a tisztelt és hála: nem engedik tovább halasztani a kedves kötelesség teljesítését, s a régi szándékot újra napi rendre tüzettk.

Valóban kevés embert ért a királyi elismerés méltóbban, mint dr. Antal. Egész, hosszú életét a közügyeknek szentelte, a közegészség és a közmívelődés szolgálatában töltötte s a mi ritkább: önzetlenül, anyagi érdek nélkül. Azon nemes természetek egyike, kik a kötelesség teljesítésében lelik meg annak jutalmát is, s más nem is keresnek fáradozásaiért. Mintha kiváltságuk volna: szolgálni a haza és az emberiség érdekeit s nem ismerni egyéb indító okot a kötelességnél s egyéb ösztönt a jótételnél. Zajtalanul, de áldásosan lefolyt élete, mely késő koráig megőrizte tevékenységét és rugékonyságát: nem egyéb, mint e tétel folytonos illusztrációja.

Dr. Antal László, marosvásárhelyi városi és országos kórházi főorvos, s a marosvásárhelyi ref. főiskola főgondnoka, 1808. jun. 27-ikén született s így most tölté be élete 74-ik évét. Atyja néhai Magyar-Déllői Antal János, a nagy híru s tudományossága mellett különösen apostoli szelid lelkületéről ismeretes ref. püspök, — akkor még marosvásárhelyi hittanár, — anyja Kibédi Péterfy Mária volt. Így mindkét részről papi és professzori családból származván, eredetileg ő is a lelkeszi pályára volt szánva; s a marosvásárhelyi ref. kollegiumban, mely akkor még a bölesészetin kívül jogi és theologiai fakultásokkal is bírt, ő mind a három tanfolyamot bevégezte. De gyermekkorá óta kiváló előszeretettel viseltetvén a természeti tudományok s különösen a növénytan iránt, az utolsó perczben, mikor a pályaválasztás keresztútján állott: szakított a lelkeszi és tanári pályára lépés szándokával s az orvosira határozta el magát

A pesti egyetemen akkor s még soká az után, az orvosi fakultás csak igen másodrendűnek tartott s a ki jól akarta kiképeznie magát, annak okvetetlen Bécsbe kelle mennie. Ma, hála istennek, már nem ugy van; de akkor ugy volt; s 1829-ben, a 21 éves Antal Lászlót, a ki már jogot s theologiat végzett, a bécsi egyetem orvosi karába találjuk beiratkozva s testtel és lélekkel választott tanulmányainak élve. Gyors és eleven észszel — mik a természet adományai, — kitaró szorgalommal s a tudomány iránti lángoló lelkesedéssel is bírvá, a klasszikai nyelveken kívül csakhamar a németet és francziát is elsajátította, szaktudományában pedig oly

Dr. ANTAL LÁSZLÓ.

szatér Bécsbe, hol 1837. tavaszán sebész-tudorrá és szülészmesterré is felavattatt. Az ekkép minden diplomával ellátott s szép hírnek örvendő orvost az enyedi Bethlen-főiskola választotta meg iskolai és kórházi orvosává; s ő e meghívásnak annál szívesebben engedett, mert ekkor már tisztelt atyja is, mint az előbbi évben megválasztott erdélyi ref. püspök, Nagy-Enyedre tette át lakását. Itt kezdődik nagyobb mérvű, áldásos működése. «A kolégyom orvosa» szép czím volt abban az időben; de mérsékelt állandó fizetésen kívül nem sokat hozott a konyhára. Dr. Antal nagybárára ingyen gyógyította a szegény fiukat s betegjeinek, különösen a szülőkölködőknek, valódi atyja, barátja és pártfogója lön. Gyógyításainak híre azonban csakhamar széles körben is elterjedt s ismertté tette nevét; s Enyeden és nagy vidéken csakhamar a legkeresettebb orvosok egyike lön. Higgadt, biztos ítélet, szelid, jó módor, a tudományal lépést tartó folytonos önképzés, és éj nap közt különbséget nem tevő lelkiismeretes és fáradhatatlan gond, valónak orvosi egyéniségének jellemző vonásai. Ezekkel nyerte meg mindenki tisztelőjét és bizalmát. Az enyedi főiskola nagy köre, mely Erdély közéletének egyik központja volt mindig, teljes bizalommal fordult a derék férfiú felé.

1848/9-ben Erdély s Enyed gyásznapjai őt is mindenétől megfosztották. Háza s ritkaságú könyvtára a lángok, egyéb javai a rablók mar-talékává lőnek. Futva menekült, ekkor már aggyastyan atyjával a püspökhöz, kit — mint Aeneas Anchizest Trója lángjaiból — úgy ment-tett ki a feldult Enyed pusztuló falai közül, és családjával Kolozsvárra, hol a csapást még te-tézte az, hogy szeretett nője az ott kitört hagy-máz áldozatául esett. Így költözött át, megtörve, de el nem csüggedve, kis árva gyermekeivel Maros-Vásárhelyre, maga s neje szülővárosába, hol egészen új életet kelle kezdenie, s hol azóta állandóan lakik.

Orvosi gyakorlatának ép oly lelkiismeretes mint szerencsés folytatása s gyermekeinek gondos nevelése mellett, itt nagy tevékenységet fejtett ki a közügyek s a társadalmi munkásság terén is. Nem volt s nincs közügy, mely őt leg-áldozatkészebb munkásai közé ne sorozta volna. S élete annyira összeforrt szülővárosával, hogy innen többé távozni sem akart, ámbár 1850-ben Beszterce város és kerülete, 1856-ban az enyedi főiskola előljárósága, megemlékezve régi jó s kitünő szolgálatáról, előbbi állomásainak el-foglalására újra meghívták.

Ó M.-Vásárhelyt maradt, 1867-ben a város választotta meg tisztí főorvosává, 1875-ben pedig a m.-vásárhelyi országos kórház főorvos-árá nevezetett ki s mindkét tisztet azóta is folyvást ernyedetlen buzgalommal tölti be. Abból a fájból levén, mely soká vénül meg s holtáig tevékeny marad, — atyja a püspök is 88 évét ért, — hajló kora őt nem ragadja ki a munkásság köréből s nem lankasztja meg testi lelki erejét. Pár év előtt egy súlyos és veszélyes betegségből, szintén kitünő orvos-sebész fia, a fővárosban oly előnyösen ismert dr. Antal Géza, bátor és biztos kézzel, egy nagy műtéttel kiragadván atyját, ez helyre állott egészséggel s ifjú erővel folytatja működését újra.

Dr. Antal László érdemei azonban nem szorítkoznak az orvosi s a széles értelemben vett társadalmi térre. Az egyházi és iskolai ügyeknek is elévülhetlen szolgálatokat tett ő s közeliismeréssel találkozott. A marosvásárhelyi főiskola felismervén benne a tanügy buzgó és szakavatott barátját, 1861-ben először algondnokává, majd 1874-ben az egyházkerületi zsinat ugyanannak főgondnokává, valamint a maros-vásárhelyi ref. egyház is 1868-ban főgondno-

kává választotta; s e díszes, de terhes és sok gonddal járó hivatalokat, minden jutalom nélk-ül, egyedül egyháza s az iskolaügy iránti ha-gyományos buzgalomból oly fáradhatatlanul s oly lelkiismeretes viseli, minővel a protes-táns egyházi s iskolai ügyek körül gyakran találkoznak ugyan, de azért nem kisebb dicsé-retére a buzgóknak, mint hasznára az egyház-nak. A mellett 1861. óta a Geese-féle ember-baráti intézet igazg. bizottságának is elnöke s 1851. óta a m.-vásárhelyi főiskola orvosa: meg-annyi fizetéstelen, de azért ép oly lelkiismeretes betöltött állomás.

A közművelődési, tudományos és irodalmi egyesületek s társulatok is mind, részint tag-jaik, részint pártolóik közé számítják dr. Antal Lászlót. Így a m. természettudományi, a ko-lozsvári orvos-termesztudományi, a m. törté-nelmi, a székely közművelődési stb. társaságok, a pesti orvosegylet. A Kemény Zsigmond társa-ságnak alapító, a Kisfaludy- s Petőfi-társaság-nak pártoló tagja, stb.

Emberiség — haza — közművelődés — nemzetiség: ezek jelszavai, élete munkásságá-nak irányzói. Legyenek, maradjanak még soká! Viselje a köztisztélet és szeretet mindig zöld koszoruja mellett a késő öregség ezüst koszorú-ját is halántékain, mert az irás szavai szerint: «szép ékes korona a vénség, mely az igazság utjában találattik!»

Szász KÁROLY.

MINEK A LANT...

Minek a lant már minékünk,
Minek a kard a magyarnak!
Most a hősök úgy sem értik,
Hogy a költők mit akarnak.
Hajdanában hegedősök
Álmos délceleg seregének
Attiláról, Hunniáról,
Csodaszarvasról regéltek.
És a midőn zengett a dal
Vitézekről vitézeknek:
Aból őseink magokban
Lelkesedést merítettek.
S milliányi nép rajával
Árpád hazát keresni tért,
Mint vihar zúdult föl a had
Mig Etele földéig ért,
Mely az ősök sirhalmain
Ezred éve immár hogy áll;
S melynél szebbre, melynél jobbra
A magyar nép egy sem talál.

Minek a kard hőseinknek,
Minek a lant a magyarnak!
Most a költők úgy sem értik,
Hogy a hősök mit akarnak.
Egykoron rég', régi multban,
A hazának szent földére,
Önmagáért, testvérvért,
Száz csatában hulla vére.
És a vértől ázott földből
A szabadság, honszeretet
Hírköszörús életfája
Mily sudárra növekedett!
Ha megvillant a levepte
Kardvasának fényes éle,
Piros vértől áztatottan
Szabályját csak úgy tevő le:
Ha összetört iga, járom;
S szerzett a lú, szép hazának
Szabadságot, dicsőséget,
Cserkoszorút önmagának.

Minek a lant már minékünk,
Minek a kard a magyarnak!
Hisz a nép most egy sem érti:
Hősök, költők mit akarnak.
Mesés földnek délibája
Csábitagátja most a népet,
Elfeledé a honszerzőt
Más hazának álma végett.

Elfeledé szabadságát
A magyar nép, oh a kába!
A rögöt, hol vére omlott,
S vándortáskát őlt nyakába.
Elfeledé halottait,
El hőseit, el dalmokát,
Kik ez anyaföld porában
Örök álmat nyugosznak át.
Minek is a lant minékünk,
Minek a kard a magyarnak!
Hisz a nép, a hősök, költők
Úgy sem tudják, mit akarnak.

MAJLÁTH BÉLA.

A FEJEDELENNÉ GALAMBJAI.

TÖRTÉNETI RAJZ.

Irtá P. SZATHMÁRY KÁROLY.

IV.

Lehet, hogy Apaffy a galambokat csak tréfából vagy vigasztalásul említette, de a kis menyasszony szaván fogta jegyesét. Az éjfélig nyuló nagy vacsora után behívatta Keszei János nappali szobájába s a deli nemes ifjunak, ki ámuló hódolattal viseltetett leendő asszonya iránt, kis fedeles kosarat nyújtott át, melynek két nyílásán két galambjának értelmes fejecs-keje kandikált elő.

— Komornyik uram! — mondja kéro hangon, — egy szives kéréssem lenne kegyelmedhez; megteszi ugy-e bár?

— Meg én nagyságos kisasszonyom, ha azt kívánja is, hogy a gyehena tűzére ugorjam — mondja a szép ifju ember, szemével majdnem elnyelve Katinkát.

— Oh! Nem kérek én olyan nagyot, — mondja szeliden a kis leány. — Csak ezt a két galambot vigye el a tiszkekeren Bécsbe; Anikó majd ad számokra elég buzát és aztán odafenn adja tudtul Mihálynak, hogy a galambok rendelkezésére állnak. Ugy-e bár megteszi értem?

— Már hogy ne tennem kedves kisasszonyom! Ha kívánja, hát az egész galambdúczos kaput elviszem és ráadásul a majorból egy asztagot.

— Menjen maga bohó; csak azt tegye meg, a mire kértem s megáldja érte az Isten!

V.

Egy hónap mulva megjött az egyik kis galamb s oda szállott gazdasszonya vállára, a mint kinn ült a küküllői vár tornácán. Katinka azonnal felismeré kis postáját a finom rózsaszín szalagról, melyet nyakára kötött volt. Mohó kíváncsisággal nyult annak fehér szárnyai alá és csakugyan megtalálta a gondosan beviaszolt kis pergament, melyről a következő sorokat olvasá le:

«Kedves angyalom! Császár ő felsége igen nagy tisztességgel és kegyességgel fogadott; meg is biztatott mind a fejedelemségről, mind pedig jószágaim megtartásáról. De kancellárius uraimék nem tanácsolták, hogy ő felsége előtt eljegyzésemről már most említést tegyek. Ugy látszik, hogy a török beütése elmarad és akkor semmi akadály nincs, hogy mielőbb megláthas-salak. Adná az ég mielőbb megtörténjenk, mert epedve vágyik látásod után szerető bátyád Apaffy Mihály.»

Katicza össze-vissza csókolgatta a kis galambpostát s elképzeltelheti, hogy a kis követnek mézes buzában sem volt nagy fogytokozása.

A másik galambpostára azonban több hétig kellett várni, míg végre egy ősz reggelen meg-érkezett.

Ez még örvendetesebb ujságot hozott, mert a szárnya alatt rejtett kis levél így hangzék:

«Kedves angyalom! Nem tudom, el jut-e e kis madár hozzád; de az én repeső szívem már

malad van, ő felsége a császár, mint szerető atya fogadott s tudtomra adá az örömhirt, hogy békében eljöhettek haza. A törökkel szent a béke; holnap indulunk s két hét múlva, ha isten úgy akarja, mint én, karjai között tart Mihályod.»

VI.

Apaffy Mihály csakugyan haza érkezett és egy év békésen és boldogul telt el a fejedelmi gyermek fölött, ki ez alatt tanulmányai, jószá-gai megtekintése, vidám vadászatok és boldog szerelme között osztá föl magát. E közben a gyermeteg ifju lassankint neki férfiasodott s miután huszadik évét elérte, többé semmi sem állt utjába annak, hogy Katinkát atyja ígérete szerint haza vihesse.

A gondatlan ifju még legjobb akarói taná-csa szerint is az által látta életét és vagyonát legjobban biztosítva, ha legkevésbé sem törö-dik a politikával, melyhez ily ifju korban nem is érezhetett nagy hivatást; hanem békésen él saját ifju ártatlan örömeinek, mint az ország egyszerű polgára.

De annál többet törődtek a politikával mások, kik e rövid pár év alatt lassan Erdély közigazgatását átalakították; Bécsben udvari kancelláriát és Erdélyben oly kormányzó taná-csot állítottak fel, mely egy külön fejedelem létezését a szó teljes értelmében fölöslegessé tette. Ennek főtényezői Apaffynak legközelebbi rokonai voltak; leendő sógora és Erdély első kormányzója Bánffy György, egyik nagybátyja Bethlen Miklós, kik lassankint vonták össze a hálót az ifju fejedelem feje fölött; igen is jól érezték magokat az ujdonsült grófi titulusok-ban és jól fizetett hivatalokban; és alig látszo-tak sejtteni, hogy mindnyájok fölött egy császári tábornok hatalma rendelkezik. Biztosítani akar-ták magokat mind a két oldalra, mert a török fél old sem áldozott le végképen, sőt újból hire járt hatalmas készülődésének egy magyaror-szági hadjáratra.

Egy perczre a politikai mérleg serpenyője az ifju Apaffy Mihály fényes jövője felé látszott hajlani s ez döntött a Bethlen-atyafiak tervére nézve.

A menyegző napja ki lön tűzve, s a me-nyegzőre Apaffy balázsfalvi kastélyában a leg-fényesebb előkészületek történtek; meg volt hívta Erdély minden előkelő családja; meghívó ment Bécsbe is, mert az atyafiak azt hitték, hogy Leopold császár, mint Bánffy menyegző-jén, itt is képviseltetni fogja magát valamelyik tábornoka által, mint ezt ott Rabutin tevő.

A menyegző napján egymást érte a szebb-nél szebb uri fogat; mint méh-kelenceze, zson-gott a kastély a sok uri néptől s az e czélra külön épített roppant leveles színben, mely zászlókkal és hadi jelvényekkel volt díszítve, sürgött-forgott a fényes cselédség s terítette ezüstre s aranyra a több száz személyre készen álló asztagokat; legfényesebben a sátor háttér-ben lévőt, mely emelvénnyel és trónnal a «csá-zsár személyé»-nek volt szánva.

Megérkezett a püspök is, nagytiszteltetű Csulay György uram N.-Enyedről; eljött az es-tekérsé szánt óra: de Rabutin tábornok kocsiját csak hiába lesték a halmokról, hogy mozsár-durrogatással adják tudtul a násznépnek, mert bizony sem ő, sem a meghívott német tiszt urak közül nem jelent meg senki.

Végre is meg kellett történnie az esküvő-nek; az ifju pár el is mondta a holtomiglant s miután ez megtörtént, az atyafiság össze sugott-bugott s végre is Bethlen Miklós tanácsára ab-ban állapotok meg, hogy a lakomával várja-nak s küldjenek lovas embereket a Maroson túl, Gyulafehérvár felé.

De az ebédet is hiában halogatták egy óráig, két óráig, a lovas emberek jó hír nélkül tértek vissza; s utoljára sem volt egyéb mit tenni, mint hogy leüljenek és a «császár képe» nélkül költsek el az ebédet.

Az öreg urakat a baljóslatu tüntetés lehan-golta, de az ifjuság poharazás után könnyen ki-vetette fejéből a gondot s vidám tánczra perdült az elszedett asztagok helyén.

Bethlen Gergely uram komoran járt le s fel a vidáman mulató népség háta megett, még mindig remelve, hogy csak érkezni fog valaki.

Végre érkezett is, de mint a jégesőben, nem volt köszönet benne.

Egy rémült arcú csatlós berohant s jelenté urának, hogy kiinn egy vasas tiszt váraozdik reá, kinek fontos közlendői vannak.

Bethlen Gergely kilépett a szinből és egy állig, sarkig fegyverzett magas katonatiszt állott előtte, kezében nagypetsétű irattal, melynek tartalmát szóval is csakhamar elmondta.

— Uram! nekem parancsolatom van római szent birodalmi gróf Apaffy Mihály urat azonnal Bécsbe kísérni.

— Talán erdélyi fejedelmet akart kegyel-med mondani, — vág közbe a megütődés hang-ján Bethlen Gergely.

— Nem uram; ez irat tartalma meg fogja önt győzni arról, hogy a köteles czimben nem tévedtem. Csak azt kell még megjegyeznem, hogy igen sajnálom, ha erőszakot kellene al-kalmaznom: de vett parancsom értelmében kénytelen vagyok vele; és itt a falu végén egy vasas század áll rendelkezésemre.

Bethlen arca mélyen elborult.

— Nézzen Istent kegyelmetek, — kiáltja fájdalmasan, — hiszen, mint láthatja kegyelmed, itt épen az ifju fejedelem menyegzőjét üljük. Legalább három-négy napot csak enged a kom-mandirozó generális ur a készülétekre?

— Sajnálom uram, de nekem parancsnokom Lichtenstein herczeg oly parancsot adott, hogy a tudósítás átnyújtásától kezdve 20 percz alatt, mennyit e ököszületekre nyujtanom szabad, a gróf urat haladéktalanul és minden áron elszál-lítsam.

Bethlen Gergely homlokára ütött.

— Jól van uram: 20 percz alatt a fejedelem készen áll az utra. Azzal megfordult s miután egy csatlósának utasítást adott, hogy a völegényt fölhívja a kastélyba, morogva indult a lépcsők felé.

— Ohén esztelen vén ember, — mondja ut-közben, — hogy én ezt előre be nem láttam! Vagy nem kellett volna megkötöni e házasságot, vagy gondoskodni hasonló meglepetéstől. Most már minden késő; nincs más mód, mint engedel-meskedni.

Ez volt a megállapodás a völegény és a Bethlen-atyafiakkal is, bár felmerült az a véle-mény, hogy miután e rögtöni intézkedés nem jelenthet egyebet, mint a pár nap óta kerengő azon hir igazolását, hogy a török csakugyan nagy erővel közeledik: jó lett volna az ifju fejedelmet a török táborba kiszöktetni. De az idősebb Bethlen urak, kik rangjokat, jószágukat, sőt már fejéket is feltették, — viláért sem voltak hajlandók e tervet elfogadni.

— Sohase busuljon fiam uram, — mondja Bethlen Gergely a csüggeteg Apaffyt megölelve, — járt már nagyságod Bécsben és tapasztalásból tudhatja, hogy van onnan visszafelé is ut. Ma-radjon itt nagyságod, én Katinkát mindjárt ide küldöm; de csinján és szépítve adja elő szegény-nek a dolgot, mert a leánynak gyöngye szive van. Keszeinek is adok utasítást, hogy a mi hirtelen-ben kell, összecsomagolja, a többi szükségest társzekereken majd utána küldjük.

Apaffy magára maradt; a Bethlen urak pe-

dig fejesüggesztve indultak vissza a javában mulató vendégsereg közé.

— Semmit se áruljon el kegyelmetek a vendégek előtt a történetekről, — mondja Beth-len Gergely, kire nézve most gunynya vált az «örömápa» nevezet. — Az idő éjfel felé jár s azért senkinek sem fog fölűnni a völegény és meny-asszony távolléte. Hadd mulassanak reggelig. A mi pedig magát a dolgot illeti: Dominus providebit. Én csak a leányt sajnálom; mert a mi magát a dolgot illeti, a legrosszabb esetben is matrimonium non est consumtum.

— Én is ebben nyugszom meg, — mondja Bethlen Miklós, — és azt hiszem, hogy e gyors parancsnak épen az volt célja, hogy e házassá-got megakadályozzák, mert a fejedelem házassá-gára nézve, mint magam is tudom, Bécsben egyeb a szándék. Bátyám uram tudja, hogy a házasságnak mindig ellene voltam, különösen kár volt a dolgot így elsietni. De hát meglett dologhoz nem kell tanács.

(Vége következik.)

ÉLESKAMRÁK A GYOMORBAN.

Egy magyar természetbúvár észlelete.

Bármily különösnek látszassék, ma már tudományosan s minden kétséget kizárólag be-bizonyított dolog, hogy számos állat van olyan, melynek bensejében egész csoport alsóbb rendű növény tartózkodik, él és szaporodik, az állatok átlátszó testén át napfényt és meleget nyer, s a test gázalaku és folyékony kiválasztékjaiból táplálkozik; míg ellenben az ily állatok a ben-nök levő növények által létrehozott tápláló anyagokból élnek, ugy, hogy éléskamrájuk ál-landóan készen levén a gyomorban, megélhe-tésök végett nincs más teendőjük, minthogy néha a napfényen sütkezzessenek.

E nevezetes állatcsoportról, melynek első részleteiből vizsgálata egy magyar tudós érdeme, már csak a kölesönös táplálkozás e rendkívüli közvetlen módja miatt is érdemes olvasóinknak egy pár részleteiből adatot elmondanunk.

A vízi férgek közt régebben vettek már észre néhány füzöldeszűt s rendszeren a parton sűtkérező fajt, melyek, mint a növények, szén-sav helyett élelyt lehelnek ki, a napfényre oly nagy szükségük van, mint a növényeknek s a sötétben hamar elpusztulnak. A férgek, infuzó-riák, polypok, habarozok, korallok s más édes-vízi és tengeri állatok csoportjában csaknem mindenütt előfordulnak ily zöldes állatok. Azt is tudják most már, különösen spektroskopiai vizsgálatok után, hogy zöld színöket a növény-országban általában elterjedt chlorophyll-tes-tecskéik okozzák. De ép ez utóbbi fölfedezés okozott nagy zavart, mert a chlorophyll s az élely kiválasztása voltak mindéddig azok a jel-lemző tünetek, melyek az állat- és növényvilág fejletlenebb csoportjaiban tudvalevőleg nagyon összezárt határvonalat megállapították. Ma már ismernek elég állatot, melyek mozgási ké-pességgel nem bírnak s növényt, melyek, leg-alább életök egy részében, szabadon mozognak, ismernek állatot, melynek nincs gyomra s nö-vényt, mely gyomorhoz hasonló emésztő készü-lékkel bír; ismernek továbbá oly állatot is, mely, mint a növények, bimbózik, elágazik, virágzik, sőt valódi faanyagot képez. E nagy zavart most még nagyobbá tette ez új észle-let, midőn aránylag már nagyon fejlett állatok-nál chlorophyllt találtak. Van-e ezek után igazi alapunk az állatok és növények megkülönböz-tetésére? kérdehetők jogosan. S hogy a termé-szetvizsgálók zavara még tökéletesebb legyen, azt is észrevettük, hogy e zöld állatok, ép ugy, mint a vizenövények, leszürt vízben, szerves anyagok nélkül hosszabb ideig voltak képesek élni, ha elegendő mennyiségű világosságuk volt. Sőt a chlorophyll mellett egyes állatokban még keményítő magvaeszkákat is találtak épen ugy, mint a növényeknél, hol a világosság a chlorophyll testecskéiben ily magvakat hoz létre.

Entz Géza kolozsvári egyetemi tanár ha-zánkfa volt az első, ki e valóságos bábeli zür-zavarba némi világosságot hozott. Legelőször az infuzóriák testében gyakran található zöld

testecskékel foglalkozott, melyek néha oly sűrűn fordulnak elő péld. az Euglena viridisnél, hogy az állat sötétzöldnek látszik. Feltűnő körülmény volt, hogy ugyanez az állatfaj egy helyen teljesen zöld, más helyen azonban világosabb színű, vagy a zöld testecskéik egészen s állandóan is hiányoztak, úgy, hogy látni lehetett, hogy azok az állat nélkülözhetetlen alkotórészei közé nem tartoznak. Azt is észlelte továbbá tudós hazánkia, hogy a zöld testecskéik rendszeren «mindent faló», vagy is oly infuzóriáknál fordulnak elő, melyek egyesítjü algákat (proto coccaceae, palmellaceae stb.) vagy még kisebb és

Két egészen különböző fajú szervezet együtt- éléséről van itt tehát szó, egészen hasonlóan azokhoz a zuzmókhoz vagy mohokhoz, melyek fákön, földön s kövön élőködnek és melyek Schwendener botanikus fölfedezése szerint mindenkor oly algákkal vannak körülveve, a melyek organikus anyagokat képeznek számukra, míg a zuzmók és mohok a nedvességet biztosítják nekik. Hasonló «részvény-társaság», hogy egy szóval lehető világosan jellemezzük e helyzetet, van más állatoknál is s egészen ily viszony van itt az állatok és növények között. Entz Géza megállapította, hogy azoknak az infuzóriák-

mely az infuzóriák testén át jut hozzá s ha a zöld infuzóriát hosszas ideig erős napfényre tesszük, lassankint teljesen elhalványulnak, mert a bennök élő algákat az éles világosság megöli s házi gazdájuk azonnal fölemesztli. Entz Géza e tapasztalatait már 1876-ban közzé tette, azóta dr. Brandt Berlinben újban is megerősítette azokat s nemcsak az algáknál, de az édesvízi szivacsoknál (spongilla) s a gyors szaporodásukról híres vízi polypoknál (Hydra) s más állatoknál is. A zöld algákon kívül sárgákat is talált (zoochlorella és zooxanthella) s így bebizonyította, hogy többféle

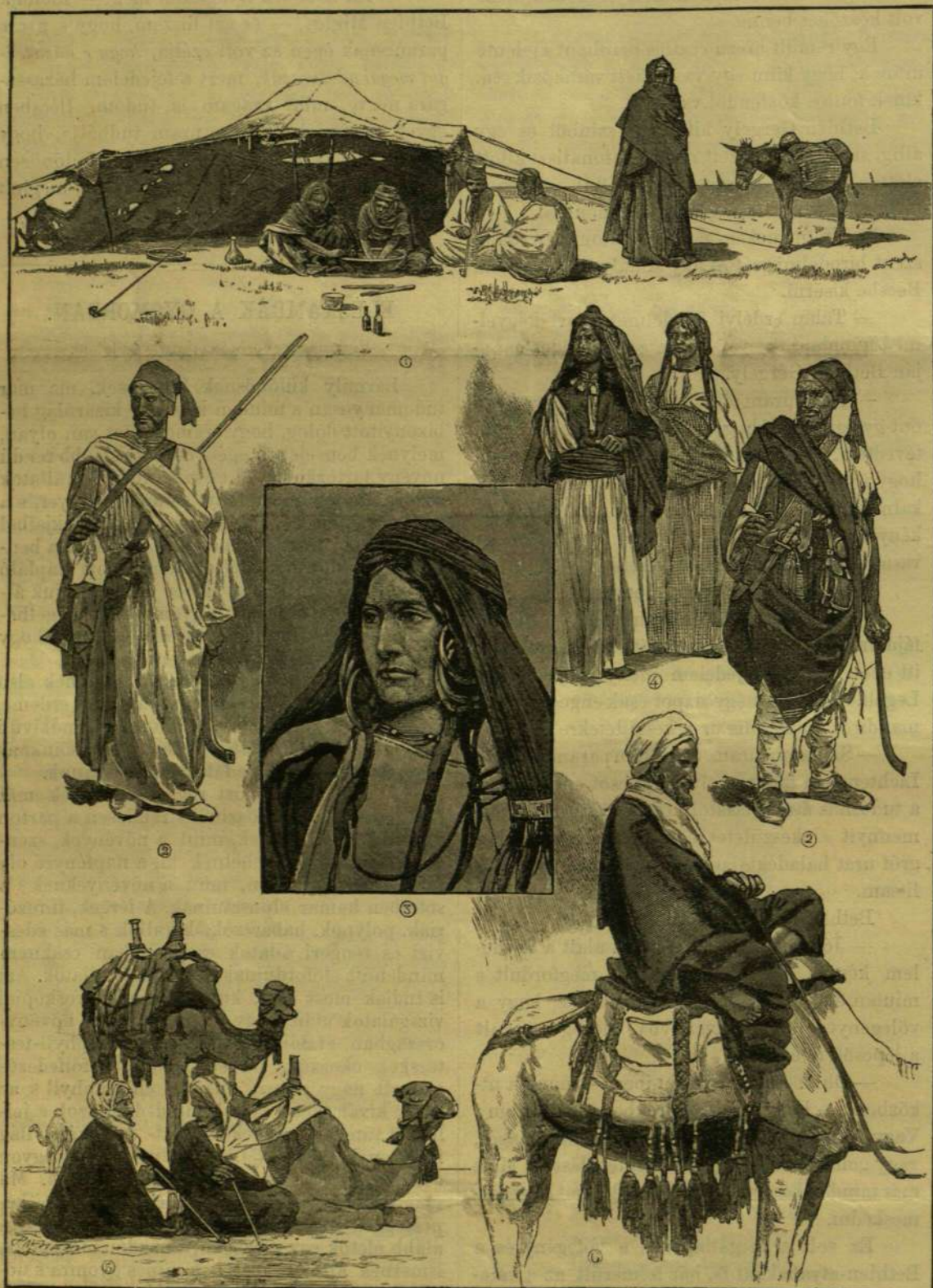
ban meggyőződött, hogy azok algák s e nemnek közös nevet is adott (Philozoon=állatbarát). Ujabbban az Anthea cereus, Cereactis aurantiaca, Gorgonia, Veilella habarczokon s másnemű állatokon tett kísérleteket, s meggyőződött, hogy ez állatok a gyomorkamráikban levő zöld vagy sárga algák segítségével más táplálék nélkül is jól megélnek s e mellett élelyt fejtenek ki szén-sav helyett. Többször utaltak már a természettudósok arra a nevezetes körülményre, hogy mikép egészítik ki egyeztet a természetben az állatok s a növények részint a kilelegzés, részint élelmezés

A háziur s a bérlő viszonya mindamellett egészen barátságos. Az állat saját bensejében kamarát s egyuttal konyhás kertet tart. Az ideális viszony következtében azon in nem is képzelhető létküzelem s fejlődés s így csak örvendünk lehet, hogy a zárt gyomorral s erős gyomornedvekkel bíró állatoknál ily részvénytársulat nem képzelhető. A legsajátságosabb az egész dologban, hogy az illető állatok kettele élelet is folytathatnak: benső növényenyésztéssel s a nélkül. A Gorgonia nevű korallnál péld. mindakét eset előfordul. De nem is minden zöld állatnál van ily

EGYIPTOMBÓL.

MENEKÜLŐ EURÓPAIAK.

A június 11-iki alexandriai vérengzés, mely a háboru előjátékául szolgált, nem volt egyszerűen a csöcselék hihágása, hanem valóban nemzeti és vallásos mély elkeseredés nyilatkozott ebben, mely elkeseredés az európaiak egybehangzó ítélete szerint ma Egyiptomban a társadalom minden rétegét meglepte, mint az nemzeti szabadságharczok kitérésének előestéjén csaknem mindenütt tapasztalható. Nem

1. Beduinok sátra Ramlehben, Alexandria mellett. 2. Beduinok a pusztában. 3. Egy beduin sheik neje. 4. Beduin utók. 5. Beduinok tanyája a pusztában. 6. Beduin a tevéjén.

BEDUINOK.

zöld színű testekkel szintén ellátott infuzóriákat fálnak föl. Kutatásiban tovább menve, bebizonyította, hogy ha a zöld testecskéket az állat testéből kiszabadítják, azok a vízben tovább élnek s az egyesítjü zöld algáktól egyáltalán nem lehet őket megkülönböztetni; azaz, hogy nem egyszerű chlorophyll testecskéik voltak, hanem sejtöbrrel s maggal ellátott teljesen kifejlett növények, melyek az állat belsejében megélnek s ott épen úgy, mint a szabadban, oszlás által szaporodnak. E fölfedezés után még kísérleteket is tett, szintelen infuzóriáknak zöld testecskéket adott eledelül s észrevette, hogy az állat bensejében nem minden növényt emésztett meg, egyesek a külső rétegek felé nyomultak s ott egész vidáman nőttek és szaporodtak.

nak, melyeknek belsejében vagy gyomorkamrájában elegendő álga van, másnemű táplálékra épen nincs szükségök s a vizet is főképek csak az algák kedveért engedik át testökön, hogy a belvő algák friss szénsavas vizet nyerjenek, miért e hálás «bérlők» nemcsak élelyt adnak az állatnak esérébe, hanem egyuttal «veradó»-t is szolgáltatnak, mivel az elpusztult vagy gyors szaporodás folytán az emésztési helyre tolatott algákat az állat megemésztli. A «bérlő» növény tehát természetben fizet a lakásért, mert «házi urát» az állatot eledellel látja el. Ennek fejében nemcsak maga is eledelt nyer, de egyuttal oly enyhe világosságot is, melyet másutt nem kapna s mely nélkül meg nem élhetne. Az algák e fajja ugyanis csak a tompított napfényt szereti,

KÉPEK EGYIPTOMBÓL. ELŐ EURÓPAIAK HAJÓRA SZÁLLÁSA.

növényfaj képes az állatok testében tenyészni. Mindez állatok szűrt s így organikus részekből megtisztított vízben is jól megélnek, tehát csak a gyomorkamrára vannak utalva, mely kamara azonban hamar kiürül, ha az állatokat sötétbe tesszük. Brandt kutatásai után kevéssel, a jelen év kezdetén Geddes Patrick angol természettudós adta ki tanulmányait, melyeket a zöld állatok életmódjáról már 1878-ban tett a bretagnei partokon s a mult évben Nápolyban. Kimutatta, hogy ez állatok által kiválasztott gázbuborékokban mintegy 50 százalék tiszta élely van s testökben keményítő testecskéik is előfordulnak. Kezdetben ő külön állati alkotórészeknek tartotta a chlorophyll-testecskéket, később azon-

tekintetében. E kölcsönösség legjobban tapasztalható ily «részvény társaság»-nál, hol mindenik tag teljesen egymásra van utalva. Nagyon valószínű, hogy a kamrákban élő algák még annyiban is hasznára válnak az állatoknak, hogy e tetlen élely folytán gyorsan fejlődő szén-sav egy részét elfogyasztják. Átalában az ily állatnak, mint nálunk a háziuraknak, igen pompás dolga van. Dolgoznia nem szükséges, s összes munkája — a napon sutkerezés. E elfogyasztott növényeken kívül még az azok által készített keményítőt s élelyt is felhasználják. Az utóbbi körülményt az is igazolja, hogy a szabadon élő algák 70, az állat testében levők azonban 25, sőt 50 százalék élelyt bocsátanak ki buborékaikban.

1. Tánczó dervisek főnöke. 2. Üvöltő dervisek. 3. Kolduló dervis. 4. Ulemák a koránt olvasva. 5. Imádkozó muzulmán pap. 6. A proféta utóda. 7. Muezzin a minaretről imára hívja a népet.

DERVISEK.

benső kamara. A férgek, tengeri anemonák s mások zöld színét nem chlorophyll okozza s ezek színe inkább a smaragdéhoz hasonlít. A benső kamarával s konyhakerttel ellátott zöld állatok száma azonban tulnyomó s különösen a Földközi-tengerben igen gyakoriak, a mi azt mutatja, hogy ez életmód, bármily korhelyiségre szoktatja is a házi urakat, egészen véve egészséges s a bérlők nem lázonganak. S hogy végül még egy eredményt emeljünk ki, tudós hazánkia s mások nagyon érdekes fölfedezései ismét megerősítették a régi nézetet, hogy a chlorophyll s a vele együtt előforduló anyagok esaku yan jellemző sajátságai a növényeknek s az állatoknál általában hiányoznak.

csoda ennél fogva, ha a hatóságok biztatása, az Alexandria kikötőjében horgonyzó hadihajók fenyegető állása, sőt maga a hatalmas Arabi pasa ismételt ígérete sem nyugtathatta meg az európaiakat az iránt, hogy ily zavargások többé nem történhetnek s mindenki, mihelyest tette, igyekezett a már kellemetlen, sőt veszedelmessé vált helyzetből szabadulni. Csak az első héten az alexandriai vérengzés után több mint 30,000 európai hagyta el Egyiptomot, különösen Maltába s Görögországba menekültek. Az angolok, kiket az egyptomiak kiváltképpen gyűlöltek s kik ez ország több helyén s különösen Alexandriában a kereskedelmet csaknem egészen a maguk kezébe ragadták, oly tömegesen igyekeztek menekülni, hogy az angol kor-

mány szükségesnek látta külön hajót rendelni számukra. Más országok is utánozták e példát, de még e külön hajók is elégteleneknek bizonyultak a menekülők nagy része szerencsésnek vallhatta magát, ha ily hajóhoz juthatott. A közös szerencsétlenséget és nagy reménytelenséget emberek igen jól ki tudják szakmányolni. A kivándorlók éveken át összegyűjtött vagyonukat potom árón kénytelenek elveszteni vagy épen teljesen oda hagyni; a csónakosok, kik a menekülőköt a vámháztól a hajókig szállították, kik nemcsak nappal, de egész éjen át is el voltak foglalva, rendkívül magas bért követeltek s a hajókon is, bár a szállítás a kormányok rendelete folytán nagyobb részt ingyen történik, oly mesés összegeket kértek néha az élelemért, hogy volt már reá eset, hogy egy korszó vizért 40 frankot is vettek.

A kikötő környéke a mily kihalt ma, a már bekövetkezett bombázás alatt, ép oly szokatlanul élénk volt a menekülés idején. Minden gondolkodható szállító eszközökön jöttek ide a menekülők. Öreg emberek, nők és gyermekek, kedvencek madarak, kutyák, macskák s mindenemű butorzat és ruházat grotzsk zürzavarban volt itt egymás mellett. A menekülők általában igen élénk s csaknem vidámaknak látszottak. Mintha a hajóhoz jutás által már valami nagy aggodalomtól menekedtek volna meg, bár sokan még azt sem tudják, hogy jövőben mi sors vár rájuk. «Narcissa», «Rosina» és «Helikon» azok az angol hajók, melyek kizárólag a menekülők elszállításával foglalkoztak. Igen természetes, hogy a sok száz ember ellátása s elhelyezése nagy gondot okoz. Egyik hajón külön kis laczkonyhák állítottak fel, másikon a menekülők maguk sütnek-főznek. A hajók oly túltömötték, hogy kényelmes elhelyezésről szó sem lehet, pedig ez alkalommal már több rendkívüli eset is történt. Így a «Rosina» és «Helikon» fedélzetén több új angol polgár látta meg először a napvilágot.

A menekülők számára az angol konzulság ad némi költséget s Londonban a lordmayor aláírását nyújtó számukra igen szép eredményel. Az izgatott s rendetlen élet azonban sokat betegé tesz közülök s nem egy halt el utközben, nem érve el az új hazát, hova vágyakozott.

DERVIS PASA.

A jelenlegi egyptomi válság történetében kiváló szerep jutott Dervis pasának, kit június elsején, valamivel az alexandriai vérengzés előtt, küldött a szultán Egyiptomba, hogy kiegyenlítse a már ekkor igen élesse vált ellenségeskedést Tevfik p isa, a khedive, és Arabi pasa, a katonai és néppárt vezére s legutóbb hadügyminiszter között. Így hitték, hogy Dervis pasa, a szultán küldöttje, a mily szigorú és erőlyes ember, Arabi pasa bizonyosan meghunyászkodik előtte: de mivel ez nem következett be, csakhamar azt is beszéltek, hogy a szultán titkos utasítást is adott neki, hogy lehetőleg barátságos érintkezésbe lépjen a forradalmi párt vezérével; s hogy e beszéd nem épen alaptalan, tanúsítja az is, hogy a szultán meglepődését fejezte ki Arabi magatartásával s ennek bizonyosságul a Mezsidi-rendjellel ruházta föl.

Dervis pasa 70 éves ember, valódi török, ki arabul sem tud egy szót sem, francziátul s más európai nyelven, a törököt kivéve, még kevésbé. Életében már többször tett igen nagy szolgálatokat a portának. A török csapatokat Montenegróban 1856-ban ő vezette, Rogaminál meg is érték, de más helyen győzött s a lakosokon kegyetlenül megboszulta nagy vereségét is. 1860-ban ismét Montenegróban volt, mint Omer pasa helytartója, de azután innen Kis-Ázsiába tették át parancsnoknak. Az 1878-iki nagy háború alkalmával Batum védelmét vezette Mirszky orosz herceg támadása ellen. Többször sikeresen vissza is űzte a támadókat, de azért a békekötés értelmében Batumot át kellett adni az oroszoknak. A katonák s a többi törökök lázongtak s fegyverrel akarták megvédeni a helyet az oroszok ellen s csak Dervis pasa tapintata gátolta meg a lázadást. Két évvel később a porta e kipróbált hűségű szolgáját hasonló kegyes misszióval bízta meg Dulcignóban. Az albánok fegyverrel akarták meggátolni, hogy az Adriai-tenger e partja az európai konferenzia határozata értelmében Montenegró birtokába jusson. A törökök s az európai hatalmak hasztalan kísérlettek meg mindenféle békés rábeszélést, az

albánok még a hajóhadi tüntetéstől sem rettentek meg. Ekkor a török kormány jelentékeny haderővel Dervis pasát küldte az albánok ellen. A szilárd akaratu s tapintatos pasa igen kevés vérszeretettel végrehajtotta nehéz feladatát s a forrongó albán bejek a portának nagy összeg pénz is fizettek.

DERVIS PASA.

A jelen válságos körülmények közt Dervis pasának ismét igen nehéz feladat jutott: békésen, hadsereg nélkül, pusztán egyéni sulyával oly állapotokat teremteni a mai bonyodalmak helyére, melyek a mig egy felől megóvják és érvényre juttatják a szultán tekintélyét, más felől biztosítják Egyiptom jogait is, s kielégítik a nemzeti és katonai pártot, a nélkül, hogy az európaiaknak ezel homlok egyenest ellenkező érdekeit sértene. A keoske jóllakotásának s a káoszta megtartásának nehéz szerepe az, mely Dervis pasának osztályrészül jutott. Meglehet azonban, hogy az Alexandria alatt előrdült ágyuk Dervis pasa e vállalkozását teljesen fölöslegessé tevők, s hogy többé nem a diplomáciának, hanem a hadvezérnek lesz itt csak szerepe.

SEYMOUR TENGERNAGY.

Anglia, mialatt a konferenziát nagy erőlködéssel Konstantinápolyban összehívatta, — másfelől ugyanakkor, sőt még előbb, megindította flottáját az egyptomi partok ellen. Alexandriában a vérengzés e hadi hajók fenyegető

SEYMOUR TENGERNAGY.

megjelenésére tört ki, ennek folytán kezdte erősíteni Arabi pasa a partokat s felszerelni az erődöket s ezzel még jobb ürügyet nyert Anglia, hogy be se vársa azt, hogy az általa összehívott konferenzia Konstantinápolyban mit végez, megkezdje a hadi akciót. Mindenkit meglepett a hir, hogy mialatt a konferenzia még tanácskozik, Seymour tengernagy, az angol flotta főparancsnoka egyszerre csak ultimátumot intéz az egyptomi kormány-

hoz, hogy a part-erődítési munkálatokat szüntesse meg, különben lövet. A francziák azt állítják, hogy a munkálatok félbe is hagyatták; de az angol hajókról, melyek pedig a franczia hajók mögött, tehát távolabb foglaltak állást, erőnek erejével látni vélték az ágyuk és golyók vetését, mire Seymour megtette az előkészületeket a bombázásra.

A franczia flotta a felelősségben osztozni nem kívánván, elvonult s Seymour e hó 9-én csakugyan megkezdte a bombázást, melyről már részletes jelentések olvashatók a politikai lapokban.

Seymour tengernagy, kinek arczképét ezuttal bemutattuk, ugyanaz, a ki 1880-ban a Dulcigno előtt egyesült hajóhadak demonstrációjának is parancsnoka volt. Ez alkalommal minden európai nagyhatalom képviselve volt hajói által a demonstrációban s Seymour akkor nemcsak azért választották az egésznek főparancsnokává, mivel Anglia a legelső tengeri hatalom, de azért is, mert ő volt a legidősebb tengerész az ott megjelentek között.

A jelen alkalommal ismét őt bízta meg kormánya az Egyiptom ellen kiküldött hajóraj főparancsnokságával. Valószínű, hogy titkos utasítás al is ellátta, mert nem hihető, hogy a maga fejtől vállalkozhatott volna oly kezdeményezésre, melynek véghetetlen veszedelmek és bonyodalmak lehetnek következzései.

BEDUINOK ÉS DERVISEK.

Egyptom népének ismertetésére adott közleményeinkhez ezuttal még két csoport képet csatolunk, melyek ez ösrégi s kezdettől fogva maig érdekes ország lakosainak az idegenek előtt leginkább feltűnő s több tekintetben festői jellegű két kasztját mutatják be különböző helyzetekben: a beduinokat vagyis a puszták lakóit és a derviseket. Mindkettő eléggé ismeretes s mi is nem egyszer szölnünk már róluk. Elégnek tartjuk ezért az alkalommal, ha jellemző képsorokatjaik mellett néhány szóval emlékeztetbe hozunk róluk egy mást.

A beduinok tulajdonképi hazája Arabia benső sivatag része, hova európai ember ritkán hatol el, s a közönséges fogalmak az arab népről, mely fogalmak vendégszeretetről, büszkeségről és vitézségről egész sereg történeti adathoz kapcsolódnak, tulajdonképi csak ezekre a beduinokra illenek. Az egyptomiak, mint általában az Afrika éjszaki részében lakó beduinok, már sokkal inkább közelednek jellemzőkre nézve a mi vándor cigányainkhoz, habár azoknál általában vonzóbb és több haszonnal járó életmódot folytatnak. Nagyobb részők vándorló pásztornép, melynek összes gazdasága nyájaiban, tevéiben, juhában, s magokkal hordható ingóbingókban rejlik. Életmódjuk igen egyszerű: táplálékuk tej, rizs, juhhus s árpa kenyér. Nagyobb részők arab eredetű, de számosan vannak közöttök más nemzetiségűek is, kiket azonban a közös életmód és hasonló szokások velők egyenlőkké tesznek. Orbán Balázs írja keleti utasításában, hogy egy alkalommal néhány beduin kísérté el őt a gúlákhoz, s egy örege közülök, a mint lovára akart ülni, leesett a nyeregből, mire Orbán gnyos megjegyzést tett társának magyar nyelven. Az öreg beduin erre meglepődésére szintén magyarul válaszolt. Kisült, hogy magyar ember volt Szegegd környékéről. Mintegy 15 évvel valami csintevés miatt menekült el hazájából s már tíz év óta tartózkodott a beduinok között s annyira hasonlóná lett hozzájuk, hogy alig lehetett tőlök megkülönböztetni. Az egyptomi beduinok a városokban is gyakran megfordulnak, bár rosszul érzik ott magukat s valahányszor csak tehetik, visszatérnek a pusztába, hol sátrakban és lóháton élnek s egészen szabad életet folytatnak. A tevét is igen szeretik, különösen mint teherhordó állatot. Valóságos rablóbandák ritkán alakulnak közöttük s ez esetben sem oly vérengzőek, mint némely utazók egy-két szörványosan előforduló példából itélve állították.

A puszták e jellemző vándor-alakjaival szemben igen sajátosságú képet nyújtanak a dervisek, a kelet kolduló barátai; a muzulmán világ e jellemző alakjai a rajongással jó adag élélmességet is tudnak összekötni, s a vallásos dolgot jóformán üzletté teszik. A tánczó és üvöltő dervisek például, kiket eredeti típusokban képünk is bemutat, csaknem belépti díj

mellett gyakorolják vallásos produkezióikat, melyekben a fanatizmus mellett szemfényvesztés is fordul elő, mások zárandokolás vagy más ily vallásos cselekmény ürügye alatt ingyen-élésre törekednek. Azok a dervisek is, kik hozzánk Gülbaba sirjához ellátogatnak, na y részt ily ingyenélők. Igen természetes, hogy vannak közöttök, különösen a nagyobb zárdákban élők között, számosan, kik a hívőkhez teljesen méltó életet folytatnak s 99 számból álló olvasójukon folytonosan imádkoznak, hogy megtartsák azt a kiváló tökéletességet, melyet, mint turbánjok 9 tekerése mutatja, a kilencz főbűn legyőzése által szerettek meg s magukat így a többi emberek fölé emelték.

Átalában véve azonban a dervisek a muzulmán klérus alsóbb rendű tagjai s ha egyesek nagy ügyességgel állást tudtak foglalni az előkelő családok körében is, nagyobb részők határozottan csak a köznép előtt bir tekintélyvel. A világi papság (ha ugyan itt is lehet e szót használni) sokkal fontosabb minden tekintetben, bár itt is vannak különböző rangfokozatok egész a muezzinig, kinek főkötelessége, hogy a karesu minaretek tetejéről kiáltásai által imára hívja a népet s így a mohamedánok között ritkán található óráig vagy az épen hiányzó harangot helyettesíti, s ennél fogva állása legfőlebb a mi «egyházi» nknak felel meg. A papok nagy része politikailag is játszik szerepet, mivel a Koránt tartják tudvalevőleg világi ügyekben is a legfőbb tekintélynek. Ha nem is valódi papok, de mindenkor nagy tekintélyben részesülnek végre a próféta egyenes utódai, kiknek száma a mohamedán világban meglehetőn nagy s kik megkülönböztetül zöld turbánt szoktak viselni. Hasonlóképi papi tekintélyűek azok is, kik már legalább egy alkalommal meglátogatták a próféta sírját s kik ezér külön «hadzsi» névvel tiszteltetnek meg, melyet állandóan használnak, mint valami nemesi czimert. Epen e vallásos eredettel összefüggő nemesség egyik oka, hogy a fanatizmus a mohamedán tartományokban állandóan megmarad. Így van ez Egyiptomban is s az eltörölhetetlen ellentét a hívők és gyaurok közt volt a jelen háboru egyik lényeges szülőoka.

EGY FEDÉL ALATT.

ANGOL BEGÉNY.

Irta PAYN JAKAB.

X. fejezet.

Egyik rejtély bonyolódik, a másik kiderül.

— Látom, — mondá Walcot megnyomva minden szót, — hogy ez a zegeny Madeline kézírása, vagy annak hű utánzata. — Mindjárt gondoltam, — mondá sir Robert, — hogy óvatos Ferdinándom azt fogja mondani: «hű utánzat».

— Mindenki azt mondaná; összesen két szó — azt könnyen utánozhatja akárki is, esaló-dásig hiven. — Engem nem lehetne megcsalni vele, — kiálta föl Arden báró. — De halgasson rám. Én s Madelinem sohasem zördültünk össze; sohasem voltunk külön véleményen, s én azt mondtam neki: sohasem is leszünk. Erre ő: azt nem lehet tudni, a legjobb, a legszeretőbb házastársak közt is fordulhat elő véleménykülönbég, sőt összezőrrenés is. — S abban egyeztünk meg, hogy ha ilyesmi előfordulna, ő nem fog panaszkodni, csak nevért írja egy papírra, keresztjét * tesz mellé, a mi azt fogja jelenteni: «nehéztelek», s asztalomom hagyja. Egy párszor, igazán szót sem érdemlő csekélység miatt, meg is történt. S most ugyanazon az asztalom, ugyanazon írással, a keresztjét itt találom! — Mit szól erre Ferdinánd?

— Nem kétkedhetem többé. — No lássa! S miért komorul el arca? — Mert e keresztjét egy a mondottak szerint azt jelentené: «nehéztelek!» — Istenem, ez ezembe sem jutott. Ugy van! Ó neheztel. Rám neheztel! De miért? Én semmit se a találok magamban, sem tettem, sem gondolatot, a miért ő neheztelne. Ferdinánd, adjon tanácsot, mi lehet az?

— Hogy tudhassam én? Ezt egyedül ön tudhatja, kedves barátom. Kérdezze lelkiismeretét, kutassa! — Istenem, mit tettem én? Mit vétettem ellene? Hiszen semmit sem tettem!... Megvan! Végre ideletem! A közelebbi napokban azzal foglalkoztam. Tudhatja ő azt?

— A földön túl emelkedett tökéletes szellemek töbet tudnak, mint mi gondolhatók! De alig hihetem, hogy Madeline, ki még a testben is oly önzetlen, a földi érdekeken annyira felül-emelkedett volt, olyasmirt neheztelni tudna, a mi végre is csak anyagi érdekekkel áll összefüggésben. — Mégis az, egyéb nem is lehet. Pedig Ferdinánd, higgye el, önről is megemlékeztem. — Hogy mondhat ilyent, kedves barátom? Ön ugy rendelkezik vagyonáról, a mint akar; s mit gondol azzal Madeline? — S rólam? hiszen meg vagyok győződve, hogy ön engem sokkal túl fog élni.

— Adjon tanácsot, Ferdinánd! Az égre kérem, adjon tanácsot, mit tegyek? — Végre ideletem nézve? Azt nem teszem. Cselekedjék, a mint lelke sugallja. Meg vagyok győződve, hogy kicsinyes tekintetek, új keletű viszonyok és összeköttetések, elhatározásában önt vezetni nem fogják!

— Istenem, csak én is bizonyos lehetnék magam felől. De látja, most a legjobbat akarom, s ő mégis neheztel! Mit tegyek? Hogy kérhessek hát tőle tanácsot? Mit gondol: írjak neki?

— Földfeletti, testetlen lényeknek nem írhatunk. — Hát semmi mód vele tudatni, hogy — — Hogy látni ohajtáná őt? — No, igen: látni! Az előtt borzadtam e gondolatra, azt hittem, nem bírnám elviselni tekintetét. Mióta hangját hallottam a minap, s most kézírását láttam: azt hiszem, elbírnám. Mit tegyek, hogy adjam tudtára forró ohajtásomat?

— Az eszközök egyike — melyekről gyakran hallottam beavatottaktól, mert magamnak nincs e részben saját tapasztalásom — épen kezében van önnek. Az elhunyt saját kézírásával kezében, éjfélkor, háromszor kell kiáltania nevét, s mondják — megjelen. Én, mondom, saját tapasztalásomra nem hivatkozhatom e részben. — Hiszi ezt, Ferdinánd? — Komoly emberektől hallottam. De elhallgatam volna ön előtt, ha nem kényszerít rá, nehogy — ha be nem teljesül — neheztelését vonjam magamra. — Önre semmi esetben nem fogok neheztelni! Ön ismét csak elkötelezett s ezért csak halás lehetek.

* Kereszt, angolul cross. De cross azt is teszi: harsog, neheztel. J am cross: neheztel, sértve vagyok.

— Ki tudja? Ön gyöngö, izgatott, beteges; hátha a szellem földézése — s tegyük föl: megjelenése, árthat önnek! — Ártani nekem, Madeline? Soha! Gyöngö, beteges vagyok, igaz; izgatott is... Ön nekem utazást, helyváltoztatást ajánlott; igaz: van. Előbb-utóbb meg is tesztem. De most itt hagyni e helyet, melyet Madelinem, az áldott lélek, jelenlétével szentesít? Nem, Walcot, azt most nem tehetem. Ha minden elűz innen — ő viszsztat. Bevárom, míg neki tetszendő megmutatnia magát nekem; addig nem távozhatom!

— S ha mindez csak érzékesalodás? csak káprázat? — Káprázat, az ő hangja? az ő kezeirása? Soha!

— Tíz ember közül kilencz ezt örültéségnek tartaná. — Ön nem, Ferdinánd!

— Talán. De lady Arden s családja? Az istenért, ne szóljon nekik! Arden, emberelje meg magát, legyen férfi... Ha! csöngötnék a reggelire.

— Menjünk. Összeszedem magamat, s nem árurom el, ne féljen. Köszönöm Ferdinánd! Nem leszek haládatlan. Menjünk. Adja karját, hadd támaszkodom reá. Így. Erős vagyok s nyugodt. Menjünk. Mikor a reggeliző terembe értek, a család már mind együtt volt. Mayne — a mi, fájdalom, ártatlanokkal is gyakran megtörténik — nem minden szívszorogás nélkül jött a reggelhez. Bántotta volna, hogy a lugasban törtétek már tudtára legyenek házi gazdájának. De egy tekintet sir Robertre, — a kiről tudta, hogy színelini nem tud, — ennek nyájás és felbőltlen mosolya, őszinte üdvözléte s jóreggel-kívánása egyszerre meggyőzte, hogy Walcot, legalább még eddig, nem csepegtette fülebe a mérget. Ez azonban csak pillanatnyi megnyugtatására szolgált. Bizonyos volt benne, hogy erről az oldalról — minél később, annál gonoszabbul kiszámított veszedelem fenyegetni.

Szeretett volna tanácsot keni, bizalmasan elbeszélni a történetet valakinek, a kire aztán hivatkozhassekk. De kinek? György, régi barátja, lett volna legtermészetesebb bizalmasa is. De neki nem szólhatott a nélkül, hogy el ne árulja előtte, hogy az ő titkát is fölfelezte; s ezt pedig nem akarta. Elhatározta tehát, hogy Dyneley urral, a lelkeszszel közli a dolgot, kit első találkozásuk óta megszeretett, s kiről — bár az nem nyilatkozott előtte — meg volt győződve, hogy ép ugy érez Walcot iránt, mint ő maga. Különbben egy más tárgyban is, — melyről mindjárt szó lesz — már bizalmas érintkezés volt kettejük közt s volt egy kis közös titkuk.

Mivel a reggelinél szó volt róla, hogy Raynes ur és neje — a kiktől, illetleg iskolás fiuktól hazatérőben látta volt Frank azt a hatlábú óriást, a ki miatt hazugság gyanujába keveredett — látogatónba jönek az nap Halcombe-ba s a háziak az elfogadásuk készülételeivel voltak elfoglalva, Mayne feltűnés nélkül távozhott hazulról és mehetett a paplakba, a hol Dyneley urat épen fölnyergelt lovára ülő szándékkal, de még otthon találta. A lelkesz kész volt honn maradni, mivel, mint mondá, csak Areherster akar menni, honnan csak délre kell megfordulnia (mivel ő is Halcombe ba volt hivatalos), arra pedig még elég idő van.

— Fölfedező utamra megyek, tudja ön — mondá a lelkesz, — ma délben lesz a legjobb alkalom elmondani, ha t. i. lesz mit! Mayne tehát elfogadta a lelkesz készséget s röviden s világosan elbeszélte a reggel korán vele történeteket (Greshamról és Elizről egy szót sem ejtve), mikép csalta őt egy tüszentes e lugasba s mikép találta ott, nevetéses, de némileg gyanus körülmények közt Walcot.

— Hogy ez ember rosszat forral ellenem, — végzé, — ha alkalma lesz nekem ártani, arról meg vagyok győződve. — El nem gondolhatom, — mondá Dyneley, — hogy az a fiatal személy, Spence Annabel a neve, mit k-reshetett ott kora reggel a lugasban. Nem gondolja ön?

Mayne minden esetre gondolt valamit, hogy t. i. a szobaleány valószínűleg kileste Györgyöt és Elizt; de erről nem akart szólaní s még azt a nyelve hegyén levő kérdést is elnyomta magában: vajjon ért-e németül Spence Annabel. Csak annyit mondott, hogy a leány, ugy látszik, rangja fölötti nevelést kapott s modorról bir.

— Ön e tárgyban tanácsot kér? — szolt a lelkész. — Istenem, mi tanácsot adhatok? Isméri a közmondást: Qui s'excuse, s'accuse. Mit se szóljon a dologról; hagyja mentére. Ha Walcot, vagy bárki más szóba hozza, számíton reám.

— Epen azért beszéltem el önnek a dolgot úgy, a mint történt, hogy ha ez a gazember távollétemben találna rágalommal, ön pártomat foghassa.

— Erős szót használ Walcot ur megnevezésére.

— Annak tartom őt; ő e háznál, a becsületes ember hatáman a Tartuffe szerepét játsza.

— Nem vitatkozom önrel, — szolt a lelkész; — bár sajnálom, hogy ily véleményben van azon ember felől, kit áldott lelkü baronostunk teljes bizalmával tisztelt meg. De most isten velünk; sietek, mert nem akarok elkésni a lunchról. Remélem, jó hírt fogok hozni...

Walcot, egy óra sem telt bele, már értesülve volt e látogatás felől. Feltűnt neki, hogy Mayne, barátját Greshamet mellőzte, a lelkész sietett bizalmába avatni. Miért? ezen még gondolkoznia kellett. S a lunchig sem jöhetett vele tisztába.

Raynes ur és neje, — mint falun szokás, — néhány mérföldnyire jöttek látogatást tenni, a halcombe-i családnál, melylyel jó, bár nem szorosabban bizalmas lábon állottak.

Lady Arden hívta meg őket ez alkalomra, s talán lehetett a dologban valami kicsinált is; mert a Mayne és Dyneley közt elejtett szavakból sejthetjük, hogy valami készült, a miről lady Arden is tudhatott, vagy a mi őt épen legjobban érdekelhette.

A társaság már asztalnál ült, mikor Dyneley lelkész ur, utolsónak, megérkezett.

— Önrel nem szokott megadni, hogy így elkéssek, — mondá sir Robert, ki a pontoságra mindennél többet adott, a lelkésznek.

— Archesben voltam sir, és pedig igen kellemes dologban, — felelt a lelkész, mig helyet foglalt. — S örülök, hogy a társaságot már együtt találom, s hogy véletlenül Raynes urhoz s tisztelt nejehez is szerencsénk van; mert ez a legjobb alkalom egy fiatal barátunkat — a ki nagysádat, Lady Arden, a legközelebb érdeklő, egy nyomasztó gyanu alól kitisztáznai.

Lady Arden szemei csillogtak. Ő s még egy a társaságban (Mayne Frigyes) tudta, miről van szó. A többiek s sir Robert is meglepetten néztek a lelkészre.

— Emlékszik, sir, — folytató a lelkész, a baronethoz intézve szavait, — hogy fiatal barátomat, Frankot, mikor egy ízben épen Raynes uréktól hazatérőben azt állította, hogy egy hat lábú óriást látott —

— Pedig igazán láttam, vágott közbe Frank önkénytelenül.

— Hazugsággal gyanúsították, — fejezte be a lelkész. — No's, tisztelt barátunk Mayne Frigyes ur, értesülvén az eset időpontjáról, a báró ur könyvtárában megörzött hírlapokból nem röstelte kikeresni az akkoriakat s meggyőződött, hogy épen akkor Archesterben valami komédiások, a többi közt egy óriást is mutogattak.

— No's, mi következik abból, — szolt Walcot, megvető vállvonással, — meg nem foghatom.

— Mindjárt meg fogja foghatni, — szolt Mayne.

— De kedves tisztelendő ur, — szolt sir

Robert, — hagyjuk az elmúlt dolgokat s ne feszegessük.

— Engedelmelem, sir Robert. Én tehát Archesterbe mentem s ott hitelt érdemlő, hatóságilag szemelyektől tudakozódva, a következőnek jutottam biztos tudomására. Igen is, akkoriban a komédiásokkal egy óriás is volt ott, ki — mint az óriások rendszeren — nagyon gyöngye lábszáraikon állt s mikor esténként (hogy a publikum ingyen ne lássa) friss levegőt színi és sétálni kiment, mindig két legénygyel kísértette magát, kik, hónaljáig érve, neki ugyszólván mankóul szolgáltak. — Ily sétájában láthatta őt Frank is, s természetesen, hogy a két segítő fejét, az óriás hóna alatt meg se látva, ellenben az óriás fejt azok fölött magasban emelkedve, mind a három pár lábat egy lábának vélhette. S ezzel a csoda is meg van fejtve, a hazugság vádjá is el van hártva.

— Köszönöm, Dyneley ur! — mondá a fiu, mig szemei könyvekkel teltek meg s félénken tekintett Walcotra, mintha mondaná: nem ez az én főbajom, hanem egyéb.

Anyja és testvérei szívókból örvendeztek, hogy a Frank ártatlansága, melyről magokban soha sem kételkedtek, így napfényre került. Ölelték, csókolgatók a fiut. Maga sir Robert is őszintén örült s kezeit a gyermek fejére téve és

EGY FEDÉL ALATT. — JÓ FIU, DERÉK FIU, MONDÁ, ARCZÁT GYÖNGÉDEN SIMOGATVA.

arczait gyöngéden simogatva mondogatá: — Jó fiu, derék fiu...

— Mayne Frigyes azonban, ki Frankot figyelmes szemmel kísérte, észrevette, hogy a gyermek nem örül úgy mint ily elégtételnek örülnie kellene s hogy félénk, sőt megrémült szemeket vet Walcot urra.

— A fiu fél tőle, — mormogá magában Mayne. — Valami módon féken tartja a gyermeket s ostorral jár a nyaka körül. No, majd kiesavárom én az ostort az ön kezéből, Walcot uram! s a saját nyaka körül tekeritem, vagy ne legyen becsületes ember! — fejezte be magában düttől elfehérelt ajkakkal.

(Folytatása köv.)

EGYVELEG.

* A Tuillierák romjait jelenleg a híres festő, Meissonier rajzolja le, hogy megörökítse, mielőtt azok leromboltatva, helyükbe muzeum jönne. Jelenleg a marshallok termével foglalkozik, mely meglehetősen épen fenmaradt s a kormos falakon még láthatók Napoleon győzelmeinek feliratai s a szegletben annak a kápolnának falai, hol egykor a konvent ülésezett. Érdekes, hogy 50 évvel ezelőtt Chateaubriand is muzeumot óhajtott volna e helyen felállítani.

* A Montblancot ez évben először jun. 28-án mászta meg egy angol igen nagy nehézségek között.

A tetőn a metsző szél miatt igen rövid ideig maradt, bár a kilátás gyönyörű volt. A következő nap más angolok az Almhornt mászták meg s úgy találták, hogy a mult tél a jégárakat s sziklákat nagyon megváltoztatta. Schwarzhornban, Davos-Platz mellett 10,340 láb magasban «légfürdő»-t állítottak fel s e gyógyhely ezental minden évben megnyitják.

* Török nemzeti könyvtár. A török kormány tervbe vette, hogy a Konstantinápolyban levő 45 magán könyvtárt nyilvános használatra szánt nemzeti könyvtárrá egyesíti. E magán könyvtárakban összesen mintegy 70 000 mű van, melyek nagyobb része török, arab vagy perza kézirat s így a könyvtár becsesebb lesz, mint száznál fogva gondolni lehetne.

* A legnagyobb muzeum, a londoni híres south-kensington-muzeum, mely tulajdonképp gyűjtemények halmaza s egész kis városrészt képez, most töltötte be fennállásának 25-ik évfordulóját, mivel 1857-ben június 23-án nyitották meg. E negyedszázad alatt a gyűjteményeket 21.077,654 egyén látogatta meg, köztök 6.401,499 az esti órában, midőn a muzeumot a munkás osztályok kedvéért gazvilágítás mellett ismét kinyitják.

* A hosszas ideig tartó olvasás káros hatását Juval francia orvos a következőkben állítja össze: A tartós olvasás mindenekelőtt a szem tartós megerőltetésére kerül. Másodsor a könyvek fehér papírra vannak nyomva s így a fehér s fekete nagy ellentétét kénytelen szemlélni. A szavak továbbá vízszintes vonalakban vannak sorolva s így mindig egy pontjára hatnak a szemnek, míg a többi rész érintetlen marad. E bajon az által lehetne segíteni, hogy a kötetek kicsinyek és kézben tarthatók legyenek, hogy így annak esetleges mozgása által a szemre gyakorolt hatás is jótékony változásnak legyen alávetve. Végtül igen rontja a szemet a folytonos változás a betűk távolságában, midőn egy sort kezdettől végig olvas s ezért jobbak a rövid sorok vagy oly könyvek, melyekben külön rovatok vannak.

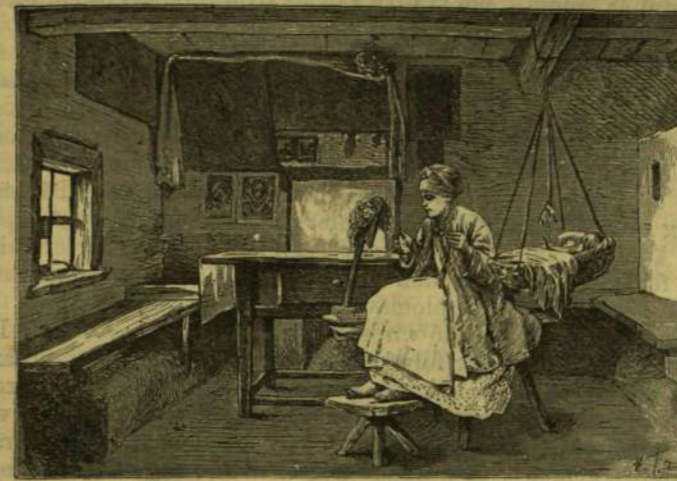
Végre szükséges a kellő világítás s a kellő nagy betűk. A kellő nagy betűk alkalmazásának azonban egy nagy akadály van: a papír drágasága.

* Az olasz napszámok az irländiáéhoz hasonló agrár-mozgalom kezdettek némely vidékeken. A birtokosokat, mint elnyomókat üldözik és fenyegetik, legalább addig, mig jobb bért nem kapnak. A mozgalom különösen Parma és Breszcia környékén igen élénk s a hatóság mindent meg-

tesz, hogy terjedését meggátolja.

* A Szaharából nem lesz tenger. Az a bizottság, mely arra nézve alakított, hogy adna véleményt a Szahara tengerre átalakítására vonatkozó tervről, három albizottságra oszlott. Az egyiknek az volt a feladata, hogy arról mondjon véleményt, mily éghajlati változások állnának elő a terv fogantatása esetében, a másiknak, hogy mily technikai nehézségeket kellene leküzdeni, a harmadiknak, hogy vizsgálna meg, mily stratégiai és kereskedelmi haszonra nyílik kilátás a terv végrehajtása által.

E bizottságok most nyilatkoztak, és pedig egyértelműleg kedvezőtlenül. A technikai bizottság azt véli, hogy a terv kivihetetlen, mert a 35 mérföldnyi hosszú építendő csatorna ez ut harmadában mészköveken át haladna, itt tehát repesztéseket kellene eszközölni és mindig elizapodnának. A fő nehézség azonban az, hogy a víz alá helyezendő területen az Afrikában uralkodó nagy hőség miatt másodpercenként 188 köbméter víz párologna el. A csatornának tehát oly szerkezetűnek kellene lennie, hogy e mennyiséget mindig pótolhatná. Hogy azonban a Szahara vízzel megtöltessék, a csatornán át másodpercenként 500 köbméter viznek kellene átfolyania, már pedig ha a legnagyobb gépek is működnének, a megtöltése belekerülne 10 évbe. A terv létesítése legalább is egy milliárd frankot nyelne el, és a haszon, melyet várhatni lehetne, nem állna arányban a rengeteg összeggel szemben.

PARASZTSZOBÁ BELSEJE.

A LAVRA FŐHOMLOKZATA.

UTI KÉPEK KIS-OROSZORSZÁGBÓL.

TISSOTTÓL.

X.

A kastélybeli élet.

(Folytatás.)

— Mit énekeljen? egy ukrainai népdalt, mely úgy támad, mint a madáréneke, önkénytelen, minőt a parasztlányok énekelnek a mezőn, a ház udvarán, munka vagy tánc közben. J. kisasszony a zongora mellé ült s lágy, rokonszenves hangon énekelte a következő népméneket, az elhagyott szerető mélabus dalát:

«Ez-e még a forrás, melybe
Lehajlott a bokor ága?
El-e még, kit úgy szerettem,
A fiatal karsu lányka?»

A forráshoz vezet út
Tüske-gyommal van benőve...
Lánykám! mások elszerezték
S megfosztottak engem tőle.

Csakugyan ez az a forrás,
Most is ráhajlik a bokor.
Mikor ide inni jártam,
Hajh! de rég elmúlt az a kor.

Régen elmúlt, jaj de bánom!
De még jobban a babámat —
A mióta elrabolták,
Minthogy, mindig öl a bánat...

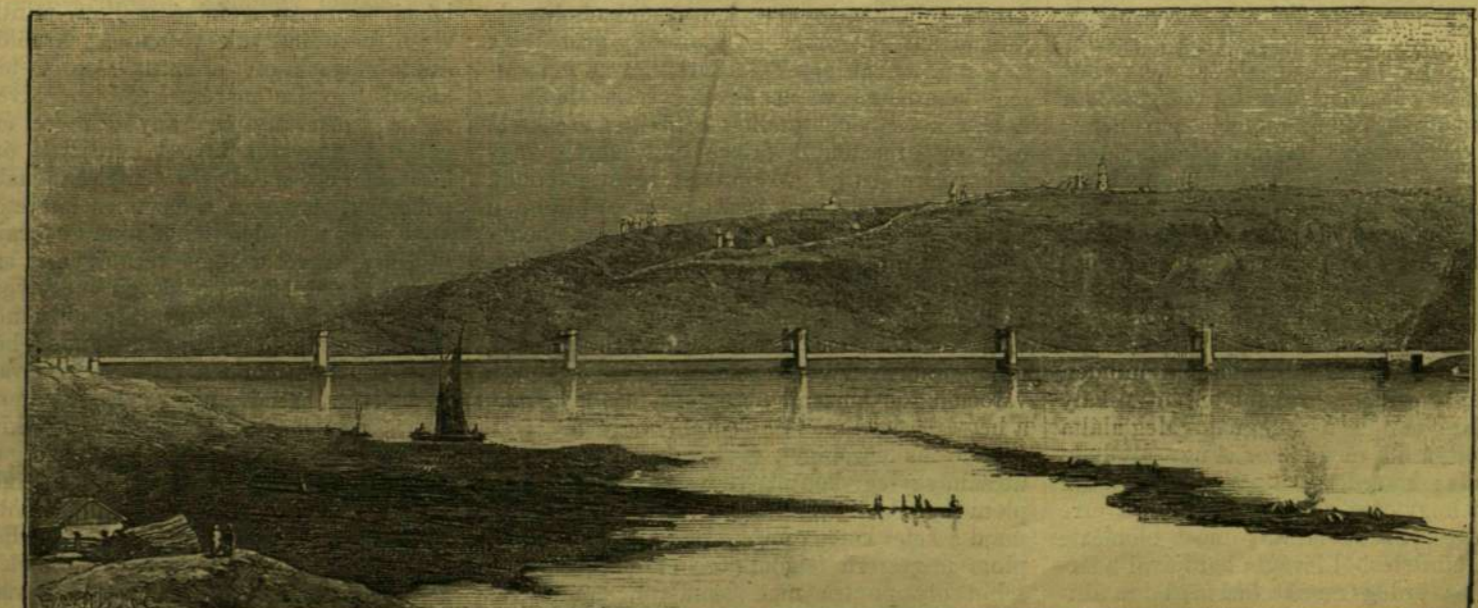
Tapsoltunk.

— Még egyet, azt a régi kozák nótát: hogy Fúj a szél...

A kisasszony nem kéréte magát s egy szilaj, hevével s saját útemével elragadó kozák dallamot vert a zongorán, mely a vágató lödögését juttatta eszünkbe s hozzá ezt a dalt énekelte:

«Fúj a szél, a vihar bömböl,
Zápor omlik fellegekbeél.
— Jaj, ki kísér haza engem?
— Én, szép asszony, elkísérlek...
Táncolj csak még, drága lélek!
— Jaj, haza kell már sietnem.

— Szép asszony, egy fordulót csak,
Atölelek, átkarolalak...
— Jaj, de haza kell sietnem.
— Elkísérlek, drága lélek...
— Szép kozák, ne! félek, félek!
Vad uram van, megver engem!»

KÉPEK KIS-OROSZORSZÁGBÓL. — A KIEVI LÁNCZHID.

A LAVRA-ZÁRDA-CSOPORT BELSEJE.

Ez élénk, harcziás dallam kedvet ébresztett a fiataloknál a táncra. A szalonban nem lehetvén keringőzni, hogy a kártyázókat ne zavarják, a fiatalok átmentek az ebédőbe, a hol szintén volt egy zongora s ott kezdték táncolni, polkát és krakoviánkat.

Az erkély ajtaja nyitva, bájos kilátást engedett a holdvilágos éjbe, mely a kert fehér kaméliáit s magnoliáit bővös ezüst fátollal vonta be, míg a fák zöld lombjai kékes zománctot nyertek tőle.

— Mily szép diszlet! — szolt a gróf s a virágház felé vont, a hol az illatos árnyban ketten leültünk s beszélgetni kezdtünk. Én a kis-oroszlányi költészetre vittem a beszédet s annak üde naivságát magasztaltam, mely mint a forrásvíz a természet kebelén, oly kristály tisztán buzog föl a nép szívéből, s melyben mégis annyi mélabu, oly bánatos kifejezés csendül az idegen fülébe...

— Ez onnan van, mondá gazdám, mert a kis-oroszlányi mult régi bánatát s a jövő reményeit zengi dalaiban. Kis-Oroszlány szabad és független volt egykor, egyszerre harezolt Oroszlány és Lengyelországgal. Szeretném, ha ön kobzár-ainkat hallhatná, e szegény, vak, vándor dalosokat, kik vezetőjükkel, a provodir-rel, faluról-falura,

házi-házra járnak, minden tanyán beköszöntenek, s egy pár kopekért vagy egy darab kenyéért elzengik a régi kozákok szilaj vagy bánatos dalait, huros hangszerek forgatása mellett, melyet koboznak hínak s melytől nevéket nyerték. A nép dalosaiból azonban műköltő lesz néha; példa Sefcsenko, a kit a «halhatatlan kobzár» nevével tisztelték meg. Paraszt, vagyis rabszolga volt; egy német eredetű földesur jobbágya; de megszökött urától s egy pópához állott le, a kitől írni, olvasni s énekelni tanult. Szegény énekelvén a gazdájánál, ez őt elkergette. Kóborlásában megtanult festeni s ép oly kitünő festő, mint költő lett belőle... Nézzé azt a tót! a mint a fa árnyai belé hajolnak s a hold oly ábrándosan lebegtetni rajta árnyait. Önkénytelenül eszembe juttatja Sefcsenko egyik híres költeményét, a «vizebe fultakat». Imeri?

— Hallottam híret, mint igen szép költeménynek, de nem olvastam.

— Várjon, elmondom az egészét, nem szórol szóra, mert hosszú, de tartalmát. A hold sütötte pusztá, mond a költő, csöndes és mozdulatlan; csak néha susog a nád a tó partján s kérdi, ki az a két nő, ki a tó vízében fürdik; minden éjjel megjelennek, az egyik kaczerat, fésüli hosszú haját, a másik remegve bujik a

nád sűrűjébe... Az anya és leánya, a vízbe futtak azok... Az anya szép és gazdag volt. Kis leánya született s a mint növekedni kezdett, az anya észre vette, hogy imádó lassankint elpártolnak tőle s nem találják őt szépek többé. Később mindenki csak Hanuskát magasztalta előtte, ki bájoló szüzzé fejlődött, míg ő maga hervadt, vénült. De a gonosz anya nem akart vélnülni s irigy féltékenységre gyuladt szép leánya iránt... Egy napon kicsalta a tóba fürödni. Ott reá vetette magát, fogtogatni kezdte, s a küzdelemben mindkettőt elnyelte a hab. A partról az ifjú, a ki Hanuskát tükön szerette, de megvallani nem merte, látta mind ezt; csónakba ugrott és sietve evézett oda, hol az anya leányával küzdött a vízben. Hajh de későn... A hullám elnyelte mindkettőt már. Az ifjú utána ugrott Hanuskának, ki is halászta a tófenékről, de már halva. Egy forró csókot nyomott nedves hideg ajkaira, s keblére ölelte a leányt, vele együtt temetkezett a hullámokba...

Mire ismét a házba visszatértünk, a társaság eloszlott már. Legényem ajtóm előtt horkolt a padon. Fel se költöttem, csak szobámba mentem. A nyitott ablakon soká néztem még a tót, melyen, a hold bűvös világításában, fehér árnyékok lebegtek, épen mint Hanuska...

A kastélybeli élet kellemeivel nem hamar telik el az ember; mindennap új meg új gyönyör vagy mulatság kínálkozik. Sokat vadásztunk, vagy ki-kirándultunk a pusztára, hol minden új volt előttem; a tanyai élet, a parasztházak, meg annyi érdekes földelésnek tisztelt nekem.

A parasztházak belseje itt csinos és tiszta. A kemence fényezés kályhából csak egy csillog, széleséjű rajzok s ezirádók rajta; a pohárszékeken tisztára mosott üveg és cserépedények, kék és piros festett virágokkal ékesítve, házi és evőeszközök mind tükörfényre surolva; s a szoba közepén az asztal, letérítve mindig a hóhéhar abrosszal, rajta a ken és só, a vendégszeretet jelvényei.

Az ajtón belépve balra, ott áll a bojnicza, a házi oltár, mely előtt a család reggel, délben, este, elmondja csöndes imáját. A fogason két fejtövel virágosan himzett törülközők függenek. A kemence s a bojnicza közt a házastársak ágya; de többnyire botlatlan, mert a paraszti télen a kemence-patkán hál, nyáron pedig kinn a pitvarban vagy a szérón a szabad ég alatt. Ha kis gyerek van a házban, s ritka ház, hogy ne volna, az egy darab fából teknő módra vajú kis bölcös a gerendára fölfüggesztve, szabadon lóg a levegőben, négy kötél, a fiatal anya, guzsalán szorgalmasan fonva ül mellette, hogy keze ügyébe essék meglóditni a bölcöt, ha a kis gyerek megmozdul.

Miután a gazda megköstöltatta velünk mézét, kivitt a méhesbe is. A kaptárok kivájt fatörzsek, felülről deszkával leborítva, alul egy lyukkal ellátva, melyen a méhek ki s bejárhatnak. A méhek e fatörzs-kaptárban oly otthonosan érzik magukat, mintha a vadonban a fa-odukban laknának s vadon csak magok hasznára üznék hasznos mesterségüket.

Nagyon érdekelték a paraszti meséi, melyeket részemre szivesen elbeszéltek. A pálinka legendája a többi közt arról szól, hogy egyszer erős füst hatolt a földről a mennyországba, oda főtt el nem tudtak gondolni, honnan eredhet; s az ur leküldött szent Pétert, nézzen utána, mi dolog az. Szent Péter leszállt a parasztiakat egy nagy lombik körül találta, mely alatt erős tűz égett, a lombikból pedig csorgott ki a tiszta víz. Hadd kóstolom, mondá szent Péter, s úgy megtetszett neki az ital s addig hőpengett, a mig eldült és elaludt abban a helyben. Oda főtt nem győzték várni s el nem tudták gondolni, mi lett belőle. Eredj szent Pál, mondá az ur! Péter talán elvesztette a mennyország kulcsát, s most nem bír bejönni. Szent Pál is lement, de ő is épen úgy járt, mint szent Péter. Most az ur szent Mihályt küldé keresőre, az árkangyalt, a ki pallosával minden rossz lelkeknek a legfélelmeesebb. Szent Mihály aztán nyitásra is jött a dolgokra. Megtalálta Pétert és Pált, a kik még akkor is úgy aludtak, mint a bunda; kikérdezte a parasztiakat, a kik bevallották, hogy őket az ördög tanította erre a mesterségre. Szent Mihály most előidézte az ördögöt, büntetésből levágta kardjával a farkát (azóta az ördög csónak farku); lábra állította Pétert és Pált, azok összefogóva s egymást támogatva valahogy haza ballagtak... A

parasztiak sem merték aztán folytatni az ördögöt tanult mesterséget, hanem a zsidók folytatják azóta s a parasztiok csak megiszszák az ördög főztjét.

Furcsa mese a diakonusról való is, a ki szent Miklósnak adta ki magát s zsarolni kezdte a klastromokat. De egyikben (a hol azelőtt szolgált volt) a sekrestyés ráismert. — Ugy, mondá, hát te szent Miklós vagy? Én meg szent Péter vagyok, hogy tudtál hírem nélkül kijönni a kapun? — Az ablakon ugrottam ki, felelé a diakonus. — Nem szégyelled magad? visszamegy mindjárt, ugy a hogy jöttél? S ezzel el kezdte birt s nem adta ki magát többé szent Miklósnak.

A meséknel még érdekesebbek a nép babonái. A kuruzs-füvekről, melyekből szerelmi bájital fő; a bo-zorkányokról, kik — mint a német-országiak a Brokenre, a magyarok a Szent-Gellérte, ugy ők Kievet fölött egy kopár kőszárla lovagoknak éjfélenként, seprényél-paripákon; a habléányokról, a kik kereszteletlen elhalt gyermekek lelkeiből lesznek s vinnyogva esedeknek, hogy valaki váltsa meg a lelkeket egy keresztvetéssel, akkor újra születnek s megélik a keresztiséget; de ha kilencz évig senki sem váltja meg, örökre habléányok maradnak s oly ellenségei lesznek az embernek, hogy a kit csak lehet lehozni a vízbe s belefulasztják, hogy szentség nélkül haljon meg s kárhozzék el mint ők...

XI.

Kiev.

Bármily érdekesen teltek is napjaim a kastélyban s a vidéken, örökre ott még sem maradtam. Annál inkább sietnem kelle, mert az évszak ködösre és hidegre kezdett válni. Egy este tehát búcsút vettem szives gazdaimtól s megindultam Kievet felé.

Előre sokat beszéltek nekem róla, mily felcsúszott látványt nyújt a közeledő utasnak Kievet, holdvilágban. A bizanti modoru karesu tornyok hegyei ugy csillognak az éji fényben, mint lángszavak; a kék fődél, csillagokkal behintett kupolák, mintha az égből leesett darabjai volnának; a fehér falak fekete árnyakat vetve kísértetiesen meredeznek, s felettök az aranykeresztek csillama tánczó lidérczek fényeként rezeg, míg a barakk izlési faépitmények messze vetik sötét-barna árnyakat az üres terekre.

... Fájdalom, én mindebből semmit sem láthattam Kievet érkezéskor. Holdatlan, felhős éjjel érkeztem oda — csak mikor a kocsis fölbresztett álmodozásaimból, tudtam meg, hogy Kievet vagyunk, az új város kellő közepén, a nagy vendéglő előtt.

Az éjébl még jó darab levén hátra, szobát nyitattam s lefeküdtem. De rosszul aludtam. Kievet s a felőle rajzolt kép töltte el képzelődésemet s alig vártam, hogy napvilágnál láthassam a várost, miután holdvilágban meg nem láthatam. Reggel nyolcz órakor már talpon s kinn voltam az utcán, terv és cél nélkül barangolva orrom utána, örülve, hogy szabad vagyok s ismét teljesen ura magamnak és időmnek.

Tágas piac terült el előttem s rajta bármely országos vásárlar felüti heti vásár zsinongott. Boltokban, bódékban, sátrakkban, áru-padokon, földön guggolva, kereskedők, boltosok, mézásokok, baromfi- és gyümölcs-árus kofák száz meg százai lepték el a tért; eleven, mozgalmas képet nyújtva az ögyelege szemlélőnek. A sátrak és bódék mellett zöldséges szekerek, ostoros parasztoktól őrzve, kik kocsi-vagy zsákúrnak árulták a káposztát, répát, gabonát.

A vásártérre részút áthaladva, azt hittem, a város végére jutottam. De hogy! a város a hegyhajlatban újra kezdődött, más völgybe fordulva be az utcza, mely a vásártérre torkolt. Zöld fasorok s kertek közt csinos fehér házak mosolygók elem. Utczáról-utczára haladva, mindenikben ugy tetszett, hogy vége van a városnak, de ismét új utcza nyílt, más irányban, a hegy más hajlatánál, hasonló vagy még csinosabb az előbbinél. A házak közt, minden utcza, egy-egy két torny vagy kupulájú templom emelkedett, csillogva a nap fényében, majd a kelet karesu minaretjeire, a Zsófia-templom nagyszerű felgömbjére emlékeztetve. De sehol oly pontra nem akadtam, honnan az egész várost áttekinthessem.

Reggelizni ismét visszatértem a hotelbe, a

hol szállva valék s nyájas vendéglősömtől, Lancia úrtól kérdezésködtem a város felől.

— Kiev, — mondá ő nekem, — három dombon s annak hajlataiban épült és három külön városból áll. Egyik az Uj-város, a melyben vagyunk; a nagy-utcza, melyen ön ma megindult, a kretsatik, mely olyan nekünk, mint Pétervárot a Nevski-prospekt, vagy Párisban a Madeleine-bulevard, a szent Márton-kapuval. A régi, vagy Templom-város a Pecerszki-magaslaton épült, az erőd mellett, számtalan templomával. Vége a Kereskedő-város, vagy Zsidó-város, melyet Podolnak neveznek, a Dnieper folyam partján van. Ha egy szempillantással akarja látni egész Kievet, fogadjon droskit, haljasson a moszkvai uton, s forduljon vissza és ugy jöjjön a városba; megérdemli a fáradságot. Aztán nézze meg a nagy hidat a Dnieperen, látogassa meg a Zsófia-templomot, az aranykaput, a szent András-templomot, városunk s három fő műemlékét.

EGY KIEVI DROSKI-KOCSIS.

Az alku hamar meg volt kötve a vendéglő körül ácsorgó droski-kocsisok egyikével. E jóképű, mosolygó, szolgálatra kész emberekkel csak azért alkuszunk, mert gyönyörködünk tele arcuk hamis vigyorgásában, a mint kerek kalapjukat tiszteletteljesen kezükben tartva, míg két keztyüköz tüsző-övkükben terpeszkedik, rábeszélő mosolyal magyarázzák az utat, melyet tenniök kell a jutányos ár, melyért azt megtenni hajlandók.

Először a Dnieper (a régiek Boristheneze) felé hajtottunk s a két verst hosszú s 17 méter széles nagy hidon átmenve, bontott ostorral haladtunk tova a moszkvai uton, ugy a mint a vendéglős mondotta. Félórai hajtás után visszafordultunk. Előttem állt Kievet: gyönyörű látvány! Balra, a hegy természetes lépcsőzetén, — melynek lába a folyamig ért le — a Petersk-hegyi Lavra-zárdacsoport két kupolái s aranyozott tornyai, ezikezakos fehér várfalaitól környezve; valamivel hátrább mögötte a fakőszinű erőd, mint egy guggoló helyzetben ülő orosz-lány. Előtünk a kereskedő város fehér házai, szorosan a folyó mellett, mintha csak vizen uszó hattucky volnának; s fölöttük, a szikla-magaslaton a szent András-templom, kihívó harcziás merészséggel meredve égnék, mintegy márvány- és aranyból rakott erőd, áthatatlan angyalok kivont kardjaitól őrzve. A háttérben egész erdeje a templomoknak és kupoláknak, magasan a házak és fák tetői fölött, a tiszta ég felhőtlen kék alapjára odarajzolva...

Igy nézve, világos verőfényben, széles folyama partján, bájós zöldségű mosolygó dombjaira támaszkodva, Kievet rólszaban tündéri látványt nyujt, zöld fedelű rózsaszín s fehér házaival, arany kupolái s ezüst tornyaival, vörös palotáival, ázsiai buja-tenyészetű kertivel, s egészen kifejezetlenül kélt lehelől tekintetével. Mig droskink nehezen vánszorgott fel a meredek hegyi uton, összeszedtem emlékeimet Kievet eredetéről és múltjáról, a mint azokat Nestor, a szláv Herodot könyve előadja. A legenda szerint három fivér, Kih, Sosek és Khoriv, itt telepedtek meg nővérukkal s várost alapítottak, mely a legidősebb fütől kapta nevét. Városuk azonban nem igen virágzott s Askold

és Dir, a hős Rurik bajtársai, mikor 864-ben hajókon a Dnieperen ide evéztek, alig találtak néhány elszánt házikót a hegyoldalokban. Askold aztán Igor letaszította trónjáról s megölte; Igor halála után pedig özvegve, Olga vette át az uralkodást Kievet fölött. 972-ben Vladimir lépett a trónra, a pogány bálványokat a Dnieperbe dobta, népet megkereszteltette s templomokat kezdett építeni. Kievet, a hasonnevű nagyszerűség fővárosa, gyorsan emelkedett a Bizánczal folytatott élelk kereskedés által snem-sokára első városa lón Oroszországának Batu kán, hallva gazdagságát, nagy tatár csordával jött ellene, de csak hosszú ostrom után vehette be. Elpusztította s ott hagyta. A szétszaladt lakosság csak évek mulva mert ismét visszazállingózni. De függetlenségét a város nem soká tartotta meg, a tatárok, litvánok és lengyelek folytonos ostromai közt. Végre a lengyelek foglalták el s bekebelezték. 1688-ban azonban ismét orosz birtokba került s ismét visszanyerte régi hírét és gazdagságát. Az 1811-diki nagy égés után, mely majd az egész várost elpusztította, kezdett oly szépen épülni, mint ma látható. 1834-ben a vilnai egyetem ide helyeztetvén át, a város meginnt nagyobb lendületet nyert; egy nagy köhid s egy lánchíd a Dnieperen, a vasuti összeköttetés Szent-Pétervárral és a Fekete-tengerrel, Kievet a birodalom legjelentékenyebb kereskedő városává, s a keleti árucikk legnagyobb rak-tárává tették.

Azonban felértünk a hegytetőre s itt egymásután sorba vesztük a város nevezetességeit. A Krescsatikon haladva, arról jobbra térünk s újra egy kaptatón fel, az arany-kapu romjaival — a régi Kievet az utolsó maradványával, a Jaroszlávok fényes uralmának ez emlékeivel találkoztunk. Arany-kapu, melyből csak néhány darva fal s egy pár félíg beszakadt boltív maradt fenn, a tatárok által romboltatott össze, kik a XIII. és XIV. században két ízben dulták fel a nagyszerűek fővárosát. A legenda azt mondja, hogy az arany-kaput egy szláv Sámson vállára véve a hegytetőre vitte föl s megmentette a lerombolástól.

Mindig jobbra tartva a Vladimirszkaja nagy utcza, a Zsófia-templomhoz érünk, mely a konstantinápolyinak vetélytársa, annak a mintájára is épült kievi építészek által, épen mint a szent Márk temploma, velencei építőmesterek által, ugyanegy időben emezzel. Az agg egyház öröké ide lömbözöld fák közül emelkedik ki négy eletes polikrom tornyával s tizenegy nagy és öt kisebb felgömbalaku aranyozott kupolájával. Belépve a torony alatti folyosón, hol két asszonyok ereklyéket s szent képeket árulnak, első tekintetre azt hisszük, gót székesegyházba léptünk, oly sötéte s felhomály a templom belsejében. De aztán észreveszünk, hogy ez csak attól van, mert a templom belseje, orthodox görög módra, az ikonostázzal (képfal) van elzárva, melyen át nem hatolhat az ablakok világossága, míg előtte az ezüst tartóju kristály üveglümpák, mint égő lilomok csillognak a setében. Az ikonostáz előtti téren megállva meglepő látványt nyujt két műveszi mozaik. Egyik a boltzat falán terül el, már halványuló aranyozásával, még a Jaroszláv-korból származó mű, konstantinápolyi mesterek végtelen türelemmel összerakott munkája. A szent szüzet ábrázolja, a mint fon; nagy fekete szeméi üresen bámulnak magok elé s testének óriás arányai túlmennek a műveszi fogalmainkon. Nem így képzeljük mi az angyali szűz arát, a jászolbölcső fölé égi mosolyal hajló isten anyát, kit a keresztény legenda égbe emel s a hold szarvai közt lebegő égi királynővé, küzdő hajósok csillagává, szegény halászok védasszonyává tett; ez a szent-zsófiabeli bizaneci madonna egy koros arczu matróna, a ki ugy fon, mint valami párka. — A másik mozaik, a háttér falán, a végyacsorát ábrázolja. Ezen is a Krisztus óriás arányai megdöbbentenek, a mint tanítványai közt kimagaslik. E mozaiknak az a sajátja, hogy egyik oldalról nézve a kenyeret, — másik oldalról a poharat osztva tünteti föl az üdvözítőt.

A sekrestyés megnyitja nekünk az ikonostáz egyik mellék ajtaját, mely a templom főhajóját a belső szentélytől választja el, a hová női láb soha sem lépett. A közép ajtó a czárnak, mint az egyház fejének, és a papnak van föndötariva. E kétféle nyíló közép ajtó ártó rostélylál bir, melyen belül gazdagon kivarrt selyem függöny van. Ha lebecsátják, a templombeli

nép nem láthat be a szentélybe; ha fölemelik, meglátják a pap, a mint benn az oltár körül forgolódik. Némely templomban az oltárszalag fölött, üvegfüddel leborítva, fehér galambot tartanak a szent lélek ábrázolására; míg másik asztalon az áldozáshoz szükséges kenyér és bor van a szentségtartókban. A szentély falain levő régi freskókat csak 1834-ben fedezték fel újra, a rájuk vont vakolat leállása folytán; de e freskóknak sem eredetét, sem értelmét nem tudják meghatározni. Mesés állatok, regebeli madarakat, tánczosnőket és viadorokat, egy fejszéval az ördöggel viaskodó parasztiot s több összefüggés és csoportosítás nélkül.

A szent Zsófia-templom tele van siremlékekkel s kápolnákkal. Jaroszláv is, észak Nagy Károlya, ki alatt Kievet oly virágzóvá ért el mint Bizánc, itt pihen, legalább itt van sarkofágja. Három kőzót láttam előtte, sáhitatosan leborulva, imádkozni s forró csókokkal illetni a követ. Mikor visszatértünk, végezték imájokat a kopekek tettek le a sirkőre. Talán ők is oly fogadalmat teljesítettek, mint az a kozák-ösök, kiről azt az adomát hallottam, hogy egyszer nagy viharban lóháton menve haza, szent Miklóst hitva segítségül, fölfogadva, hogyha megövíja a mennykőcsapástól, lova árán gyertyákat áldoz a szentnek. A szent meg is oltalmazta, de ő ugy fogott ki rája, hogy lovat s egy kakasát együtt vitte vásárra, s csak együtt akarta eladni; el is adta, a lovat tiz, a kakasát pedig kétszáz rubelen; aztán tiz rubel áru gyertyát (ez volt a ló ára!) gyujtott meg a szent Miklós oltárán.

Szent Zsófiától nem messze van a szent Mihály temploma, melynek egyik kápolnájában van eltemetve szent Borbála, kinek sirjához búcsút járnak a kis-oroszok. E templom azon a helyen épült, a hol Nagy Vladimir, még pogány korában az ezüst fejű, arany szakállú Pérun istennek, a szláv Jupiternek, emelt volt oltárt. Szent Vladimir epítette a Dézsma-templomot is, mivel keresztény hitre térve, fogadást tett, hogy minden jövedelme tizedét az egyháznak adja. — Ezeket balra hagyva, még a szent

nem akarom azt mondani, hogy fiam újabb elő-haladásáról a «V. U.»-ban ennek jóakaró modorában említés ne tétessék: talán buzditólag fog hatni ifjúságunkra példával illusztrálás annak, hogy szorgalom, kitartás és feddhetetlen becsületesség mellett a magyar nép sorából korunkban is vergődhetni «mandarini méltóság»-ra.

A levelek elseje Pekingben kelt 1881. decz. 11-én s február 1-en érkezett Bajára. Átvesztünk belőle a következő levelet:

Már jó ideje, hogy megígertem egy példányt az ichangi kereskedelemről írott jelentésnek. Valahára ígéretem bevalthatom. Külön borítékban küldök 2 példányt. Nagyon rövidnek látszik nyomtatványban, pedig ugyancsak hosszú volt ám írásban. A kritika is megjelent rá shanghai lapokban, s a műben adott véleményem, mint helyes belátás és nagy érdekltségű fölfelemlítve. (Az itt érintett jeles más egy példányt nekünk is beküldte F. G. ur. Szerk.)

A mi a helyi dolgokat illeti, — az idő egészen télies kinézésű; keményen hideg, de száraz napjaink vannak, minek folytán a császári rendelet is megjött, hogy — mindenkinek báránnyal bélelt felöltőt kell viselni. A koldusokat pedig az e czéla készült épületbe zárták, hol három hónapon keresztül ingyen fűtés és ellátásban részesülnek; de a hol aztán e ruhátlan vadállathoz hasonló söpredéke az itteni társadalomnak — ki nem gondolható pi-szokban fetreg s a járványok minden nemének naponkint ki van téve.

Hart urat, a tengerészeti várhivatalok főigazgatóját, legutóbb nagy kitüntetés érte, a polgári rang legmagasabb fokával lett felruházva. Eddig a tartományi pénzügyminiszterekkel állott egyenrangban, most már a provinciális alkirályokkal. Ez utóbbiak rendkívüli hatalommal vannak felruházva s élet-halál urai. En és igazgatótársaim a polgári rang harmadik fokát birjuk. Különb saját titulusom kínai nyelven meglehetősen hosszú, írásban így néz ki:

欽加二品銜駐京管理漢文文案稅務司法來格;

András templomot tekintetem meg, Kievet legszébb templomát, melynek karesu tornyaiban, elefántosontként tündöklő kupoláin az olasz és bizaneci stylt tudta egyesíteni az építő művész. Lépesős tornácszából elragadó kilátás a városta s hegyes-völgyes környékére. Alattunk a hegy lábánál elterülő Podol, a zsidó városrészt, hajdan mocsáros réten, a hol csak gölyök s buvárok lépdelték zombékról-zombékra, — fűt-czaja maig megőrizte eredete emlékét, «feketesár-utcza» nevében; de most bolt éri a boltot, a part egész kikötővé vált; gőzös és árboezos hajók raja nyüzsg benne, s messzi távolba követhetjük szemekkel a síkságon át a méltóságosan hömpölygő Dnieper kanyargását, a mint hozza s viszi hajóit.

Mielőtt szállásomra visszatértem volna, még azt a helyet mutattattam meg magamnak, a hol a Vladimir tizenkét fiát megkeresztelték. A hely pusztá volt, de a keresztény apostol szavára forrás lövött ki a sziklából, hogy legyen mivel megkereszteln a hercegfiaikat s azóta folytonosan buzog, és ajtatos zarandokok ezenként jönnek Kievet inni szent vizét. A kápolnában, mely e helyen épült s mely csak keresztelő kápolnául szolgál, kőoszlopon áll a keresztelő medence s ebbe ömlik természetből a forrás vize. A falon freskó ábrázolja a kievi lakosság megtérését s megkeresztelkedését s öregek, gyermekek, nők, férfiak, százasul, csoportosan, rohannak a Dnieperbe s merítik magokat hullámaiba.

MAGYAR EMBER KHINÁBAN.

Faragó Ödön Khinában hivataloskodó házánkfiának atyjához, Faragó Gábor urhoz Bajára intézett leveléből ismét alkalmunk van olvasóinknak is bemutatni némely részletet. E levelek, mint az előbbieket is, fölkeresünkre, mint lapunk régi barátja, bizalmasan közölte velünk Faragó Gábor ur. «De ezzel, ugymond,

beszédben pedig így hangzik: «csin-tyia-szán-phinsien-csi-tying-kuán-li-hán-vön-vön-gán-sui-ú-szú-fá-láj-kó.» Magyar fordításban talán így alakítható: «Császári kegyelemléből harmad rendfokkal felruházott, kínai nyelven írott okmányok szerkesztésével megbizott, Pekingben székelő vám-igazgató, Faragó.»

Khinában az európaihoz viszonyítva, minden megfordítva áll. Igy hivatalos iratokon, körendeleteken, az ember először is hivatali állását írja le, utána jön a neve, s aztán beszéli el, hogy tulajdonkép mi járatban van; végül jön a dátum.

Sajátságos, hogy ez az étkezésben is így áll. A kínaiak ugyanis gyümölcsön kezdik és levesen végzik ebédjüket.

A Pekingben 1882. márczius 19-én kelt s Bajára május 10-én érkezett második levelében tudatja Faragó Ödön, hogy hazautaztatásá véget két évre szóló szabadságért folyamodott a kínai kormányhoz, mert az ottani éghajlat és kiváltkép az életmód képepek a legerősebb természetet is egy évtized alatt tönkre tenni, s hogy ő ki tud tartani, azt csakis mérsékletes életmódjának és rendkívüli elővigyázatának köszönheti. De kérelme tagadó választ kapott.

«A helyett azonban — írja levelében — egy örvendetes tudósítással leptek meg. Ugyanis április 1-étől számitva kineveztek a tientsini commissiónerségre 16,000 frt évi fizetéssel és 2000 frt vendégtartási átalánnyal. Ez az állás a legfontosabb valamennyi kikötő között, már csak annyiban is, hogy a kínai birodalom tényleges feje, a Péj-csili tartomány alkirálya, Lü-hung-csang itt tartózkodik. — Pekinget e hó (márczius) 25-én hagyom el, hogy új állomásomat elfoglaljam.»

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A „Nemzeti könyvtár”-ból, Aigner Lajos közérdekű vállalatából, az újabb cziklusban két

kötet jelent meg, izléses kiállításban, vászonba kötve, aranyos nyomással. Ujjabb és régiebb írók művei vegyesen fordulnak elő e kötetekben, a vállalat czelja levén: föleleveníteni, vagy lehetőleg teljesse tenni érdemes régi írók műveit, s az újak közül ez uton is forgalomba hozni azokat, melyek kiadása fölött Aigner rendelkezik. A most megjelent kötetek a «Nemzeti könyvtár»-ban már a szokások füzeteiben, majd pedig kötétté növekedve láttak először napvilágot, de csinos kiállításuk, és mert már husz hasonló kötet folytatását teszik, utjolg föl hívják az olvasó figyelmét. A 21—27-ik kötet a következőket adja: két kötetben (21—22) Vajda János összes költeményeit, melyekből Aigner már több-féle kiadást rendezett. A kitünő költő művei most különböző árban kínálóznak a költsézet barátai számára. Az egyik kötet a kisebb költeményeket adja, 293 lapon, ára 2 frt; a második kötet (368 lap) az elbeszlő költeményeket, ötöt: «Alfréd regénye», «A jávorfa regéje», «Mit kongnak, bongnak a harangok», «Találkozás», «Béla királyi». Ára 2 frt 20 kr. A 23-ik kötet Gaal József-nek, a szinpadi «Peleskei nótárius» szerzőjének történeti regényét adja «Szirmay Ilnát», dr. Badics Ferencz nagyobb bevezetésével Gaal életéről és műveiről; ára 2 frt 60 kr. A 24-ik kötetben van Böthy László nak, a korán elhunyt humoristának regénye, «A két macskához. Goldbach et Comp.», mely e tehetségnek sok fényes oldalát tünteti föl; ára 2 frt. A 25-ik kötet Balogh Zoltán kisebb költeményeit gyűjtötte össze. Sajtó alá rendezte Zalár József; ára 2 frt. A 26-ik kötet (463 lap) Vahot Imre emlékirataiból a második kiadás, s a régi irodalmi viszonyokra, főleg Petőfíre sok érdekes adatot tartalmaz; ára 2 frt 60 kr. Végül a 423 lapra menő 27-ik kötet Gaal József kisebb dolgozatait, elbeszléseit juttatja a közönség kezébe «Alföldi képek és humoros rajzok» czimen, a régiebb évtizedek társadalmára, politikai viszonyaira vonatkozó józú genre-képekben; ára 2 frt 60 kr. A vállalat megérdemli a közönség pártolását.

Diszes kis kötet jelent meg a Révai-tesztvérek kiadásában Mikszáth Kálmántól, a jeles elbeszlőtől. Benne van az a két elbeszlése, melyekkel a Petőfí-társaságban és a Kisfaludy-társaságban foglalta el székét: a «Frivol akta» és a «Brezói ludak», továbbá az a kis czíkke, a mit a «Köszorú»-ba írt, mikor ott arcképe megjelent «A saját ábrázatamról»; végül pedig Törs Kálmántól életrajz, ugyanaz, melyet lapunk közölt. Elöl pedig igen meleg sorok vannak Jókaitól, ki a kiadó ama fölszólítására, hogy írjon a kötet elé ajánló szavakat, egy admával válaszol, felhozva az egyszeri tudóst, ki vendégeinek meg akarván mutatni, hogy milyen szépen világít a hold, fogta az argandi lámpát, s annak világánál mutatta be a holdat. «Mikszáthnak nincs szüksége az én argandi lámpámra, — mondja Jókai, — meg fogják ö látni a saját talentuma fényénél.» A kis alaku, 111 lapra terjedő kötet kiállítása, a Weiszmann-tesztvérek nyomdájából, izléses, régies merített papíron, kívül hártypapír burkolattal; elől a szerző arcképe, s benn három illusztráció, kettő Dörre Tivadartól, egy Margitay Tiharméntól, de ezeket jobb lett volna feketével nyomni, mintsem halvány zölddel. A könyv tehát tartalmaz és külsőleg is vonzó.

«A párhaj» czim alatt Sédá Ernő fővárosi terézvárosi káplántól csinosan kiállított kötet jelent meg, mely e lényeges kérdést 15 fejezetben történeti, jogi s különösen theologiai szempontból tárgyalja. Maga is hangsúlyozza, hogy ez előtétet nem lehet rögtön leküzdéni, de kárhoztatja a törvényhozást, hatóságokat s társadalmat, hogy nem lépnek föl elég erősen ellene s különösen kárhoztatja a katonai önbíráskodást, mint a párhajszenvedély egyik kuforrását. A mű 2 frtért szerzőnél s könyvárusoknál is megszerezhető.

Folyóiratok. A «Philologiai közlöny» júliusi füzeteinek tartalma is gondosan válogatott. Czikkei ezek: A görög rhetorika ókori irodalma, Csenyger Jánostól. A madár árja mondákban, Pozder Károlytól. Az új grammatikai irány és pszichologiai momentum a mondatban, Pez Vilmostól. Az esztépedalokról, Versányi Györgytől. Erdélyi Károly pedig a mult századbeli Simai Kristóf «Igazházi» szinművéről értekezik; ez Toldy az első eredeti darabnak tartotta, mely előadásra jutott; Erdélyi azonban kimutatja, hogy nem eredeti darab, hanem Graf von Bühl «Der Bürgermeister» czimű vigjátékának fordítása. Ezeken kívül több fordítást közöl Ponori Thewrewk Emil. — A «Magyar philologiai Szemle»-ből, melyet Baráth Ferencz és Böhm Károly szerkesztenek, megjelent a júliusi füzet, mely Bihar Péteről, dr. Simon József Sándortól, dr. Pauer Imrétől, Baráth Ferencztől és Böhm Károlytól ad közleményeket.

«A képzőművészet remekei», a Divald Károly által megindított diszes vállalatból a nyolczadik füzet jelent meg. Tartalmazza: a medici Venus szobrának mását; a «szent család»-ot Rafaeltól; «Satirok és Nyumphák»-at Rubenstól; «Ecco homo»-t Guido Renitől, és a «Szent Hieronymus áldozása»-t Domenichinótól. — A füzet a szokott izléssel és diszszal van kiállítva. A kellőleg tájékozott szöveget Wagner János írta. Egy füzet ára 1 frt 20 kr.

Uj lapok. «Vadász-Ujság» czimű havonként háromszor megjelenő illusztrált szaklapra hirdet előfizetést Lakatos Károly Szegeden. Előfizeti ára félévre 2 frt 25 kr. — «Népejog» cziműleg Kaposvárott Szalay Károly függetlenségi párti hetilapot indított.

Uj zenemű. Kolozsvártt megjelent «Krakovianka» polka-mazur, írta Mazalik J. F.; kiadta Stein János; ára 50 kr.

A népszínházban a nyári estekre ismét fölelevenítették a Verne regényéből Csepreghy Ferencz által hatásosan írt látványosságát, «Stragoff utazását». Most egy sajátos szereplője is van, Miss Aenea, az «arany légy». Egy fiatal hölgy, ki repülni tud. A darab hetedik szakaszában, a tatár khán udvari ünnepején jelenik meg egy magas, toronyszerű díszítés tetején, homna a legnagyobb könnyűsággal száll le a szinpadra. Most egy kis ballet-játék következik. Egy tánczos meg akarja fogni az «arany legyet» (csillogó jelmeze és szárnya van), de az mindig el-el száll, fölrebenn különböző magasságba, majd ismét a szinpadon van; egyszer jobbra, más-más balra száll merész ívekben, majd egész a sugó lyukig röppen, az üldöző karjára, ujjára száll, tova lebeg, végül hirtelen, egyenes vonalban a szuffiták közt tűnik el, oly gyorsan, mintha nyilról pattant volna föl. E lebegéseket, szállodgalásokat a nagy szinpadon Miss Aenea eleganciával végzi, a legkisebb nehézség és minden meresség nélkül. Ebben rejlik az ő művésze, melynek titkát mindenki kitalálja, hogy t. i. sodronyok tartják és lebegtetik, de e készülék oly ügyes, hogy még erős távesztél sem lehet fölfedezni. A közönség nagy számmal nézi a szokatlan szereplőt.

A budai szinkörben egymást éri a sok eredeti újdonság, melyek a mint előkerültek, ugy el is tűnnek. A közelebbi napokban szíre került egy regényből csinált színmű is «Nana-leánya», mely Zola híres regényének folytatása. Zöldi Márton fiatal hírlapíró alkalmazta szíre, nem épen hatás nélkül. Ugyanakkor Zölditől «Az adóvéghajtó» egy felvonásos vigjáték került meg szíre, melynek néhány jelenete tehetség bizonyít. Cs. Szabó Ilka és Földessy játszottak benne elismerésre méltó.

↑ KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Lotz Károly jeles festőnek a közoktatásügyi miniszter a festézet tanárává nevezte ki az orsz. mintarajztanodához.

Az orsz. képzőművészeti tanács. A közoktatásügyi miniszter az országos képzőművészeti tanács alelnökévé Ráth Györgyöt, tagjaival Ipolyi Arnold besztekerébányai püspököt, dr. Greauss Ágost, dr. Henstmann Imre egyetemi tanárokat, Lotz Károly festőt, Szász Gyula szobrászt, Tárkányi Béla apátkanonokot és jegyzőjévé Maszák Hugó rajztanárt az alapszabályok értelmében három évi működésre kinevezte; ugyanazon tanácsba a képzőművészeti társulat Barabás Miklóst, Huszár Adolfort, Kelci Gusztávot, Hauszmann Alajost, Láphtay Béla bárót és Pártos Gyulát választotta be.

Az orsz. középiskolai tanáregylet közgyűlése e hó 11—12-ik napján ment végbe. Az idén Kolozsváron kellett volna megtartani, de az ottani himlő-járvány miatt hirtelen Budapestre összehívták, hol kevesebb ünnepiességgel, de eredményesen bizonyára ugyanazzal a hatással folyt le, a felsőbb leányiskola nagy termében.

Berecz Antal az elnök megnyitó beszédben fölemlítette Kolozsvár szíves készülődéseit, a miért köszönetet is nyilvánítt. Beszédében az elmúlt év egyik jelentősebb mozgalmát hozta föl az egyesületi segélyalap létesítésére irányuló törekvéseket, valamint a tanári nyugdíj szövetkezet ügyét. De azt sem hallgatta el, hogy míg az egyesület tekintélye örvendétesen nyilatkozik, addig a fiatalabb tanári nemzedékben nem egy találkozik, mely megfedekezik arról, hogy mivel tartozik állásának. Az ilye nek ellen közös föllépésre hivta föl a középiskolai tanárságot.

Dr. Brozik Károly titkár ezután a választmány jelentését terjesztette elő. A segélyalap létesítésére eddig 2238 frt gyűlt össze; a nyugdíj-szövetkezetbe pedig 73 tag jelentkezett. A választmány Reif Jakab tagot bízza meg a tervezet készítésére. Az iskolai műszók összeállítására lassan halad; a filozófiai műszók már megállapítva, a fizika-műszók most vannak tárgyalás alatt. A középiskolai törvényjavaslattal hat ülésben foglalkozott a választmány a tagok részvéte mellett.

Dr. Janos tanár Aradról kérdéstez intéz az elműkhöz, vajjon a fiatal tanárok morális állapotáról mondott szavak az aradi tanárokra vonatkoznak-e? Az elnök kijelenti, hogy nem az aradi tanárokat értette. Többen szállottak meg e kérdés tárgyhöz s valamennyien helyeselték az elnök eljárását, hogy a tagokat együttes föllépésre hivta fel némely tanárok illetlen s a tanári kar tekintélyét sértő magaviselete ellen.

A könyvtárnoki jelentés szerint az egyesület könyvtárában 24,500 évi értesítés s 1020 darab számozott könyv van. A könyvtár gyarapítása körül György Aladár szerzett magának kiváló érdemekeket, miért is a közgyűlés köszöntet szavazott meg neki. A pénztárnoki jelentés nem örvendetes. A tagdíjhátralék évről évre szaporodik. Az egyesület vagyona jelenleg 2224 frt, rendes tagok száma 783.

Az első napi ülést egy értekezés fejezte be. Dr. Aleveander Bernát tartott felolvastást: «A középiskolai tanügy fejlődéséről külföldön» czim alatt. Délután szakosztályi ülések voltak.

A második napi ülés igen népes és élénk volt. Szamosi János kolozsvári egyetemi tanár «A vidék és a főváros» czim alatt polemikus czikket olvasott föl. Ugyanis gyakran emeltek vádakat, hogy a tanáregyesület elhanyagolja a vidéki érdekeket. E vádak szőszelője az Aradon megjelent «Középiskolai Szemle.» Szemére veti azonban, hogy vadjai és czikkei tájékozatlanságról tanuskodnak. Mulasztásnak mondja, hogy még korán nem szálltak föl elég hangosan ezen áramlat ellen. A polemikus fölszólas sok megjegyzésre adott alkalmat. Először is Janos Benedek, a megtámadott «Szemle» szerkesztője szól, s felszólalásának ép ugy megvoltak helyeslői, mint Szamosiének, a mi mutatja, hogy a tanárok két pártba vannak osztva. Végül a közgyűlés Volf György ama indítványát fogadta el, hogy a választmány tanulmányozza, mikép lehetne a vidéki tagokat jobban belevonni az egyleti működésbe.

— A választások is nagy élénkséggel folytak le és 110 tag vett részt azokban. Elnökké 75 szavazattal ismét Berecz Antal választották meg, de ő nem fogadta el; újra szavaztak tehát, de megint csak őt választották meg, s ekkor végre is elfogadta a tisztelet. Pártok mérkőzése volt a választmány ujra alakítása is. Az egyik rész az egyleti «Közlöny» szerkesztőjeül Névy László helyett Szarvas Gabort öhajította volna, s mivel a szerkesztőt a választmány választja, az egész választmányt ujra kívánta alakítani, míg a másik párt csak öt új tagot öhajított fölvenni. Az utóbbiak győztek; a régi választmány marad, öt új taggal bővítve.

A gyűlést közebe zártá be, a redoutban. A jövő évi gyűlés valószínűleg Kolozsvártt lesz.

A Kárpát-muzeum megnyitása f. hó 2-kán d. u. 3 órakor történt meg Felkán a környék notabilitásai jelenlétében. Kalchbrenner Károly agg tudós, Máriássy képviselő és sokan voltak jelen. A megnyitó beszédet Scherffel Antal tartotta, utána Emericsy Dávid szól, mindkettő a muzeum alkotása körül érdemekeket szerzett férfiakról emlékeztet meg. Ezután következett a muzeum megtekintése. Különös figyelmet érdemeltek Spöttel bécsi festő karnotjai a Táttra különböző vidékeiről. Az ünnepet a felkai nők által rendezett közös ebéd s éjjelig tartó tánc zárta be.

MI UJSÁG?

József főherczeg fumei nyaralója. Ugy a főherczeg, mint a városi hatóság részéről minden intézkedés megtörtént, hogy a «Villa Giuseppe» a magyar kikötővárosnak legkiválóbb pontjává legyen. Az átalakítás munkálatok egyik legkiválóbbját képezi a sziklába vajt 17 méter mélységi kut. A park egyéb részei is lehetőleg díszítik. A főherczeg az új építkezések keresztyénvitelével Gyilly fumei honvédparancsnokot bízza meg. A főherczegi villa előtt a város is erősen foganatja már a szépitési munkálatokat. A kert homlokzata előtti téren parkot létesítenek, melyet vasrácozattal vesznek körül, fasor ültetését tervezik, a gázvilágítási csöveket most helyezik el, stb. A főépület teljes átalakítása csak a jövő évben veszi kezdetét.

István nádor emléke. Szende honvédelmi miniszter és b. Fejérváry államtitkár nemrég Bécsben egy régiségárusnál kis ércszobrot leltek, melyben István főherczeget magyar huszártábornoki ruhában

ábrázoló, sikerült, művészi kivitelű lovas szobrára ismertek. Eredete után kérdezősködve, arról értesültek, hogy e szobrocskát 1847-ben egy jelenleg ismeretlen magyar rendelte meg egyik bécsi szobrásznál, kinek nevét szintén nem tudni. A míg ez elkészítette, bekövetkezett az 1848-iki mozgalmas idő és a szobor átvételre elmaradt, lomtárba, onnét pedig az említett üzletbe került, a hol évek óta ezrevértlenül hevert. A bronz szobor érczalapzata egyik oldalán ez van bevésve: «István főherczeg, Magyarország nádora.» Egyéb ismertető jel nincs a szobron, mely minden részletében meglepően hí. A honvédelmi miniszter megvette a szobrot, megtisztíttatta s a honvédelmi miniszterium palotájának nagy fogadótermében helyeztette el.

Símor herczegprimás az esztergomi izraelita hitközségnek, mely jubileuma napján szintén gratulálta, levélben válaszolt, s ebben a többi közt ezeket mondja: «Engedje a Mindenható teljesítésébe menni mielőbb önk amaz öhajítását, hogy hazánkban hithitörsoisai a jog, igazság, emberszeretet ápolása és gyakorlása által a közbecsület, békés megélhetés és teljes boldogulást elvízthatatlanul fel-találhassák és állandósíthassák.»

Emlék-albumot készített Halász István képiadó Kossuth születése 80-ik és politikai működése 50-ik évfordulójá alkalmára. Névalírások leszenek benne, melyeket Halász az ország minden részében gyűjt. Az albumot, diszes kötésben, Kossuthnak fogják átnyújtani. A diszes táblák Bajai Béla honvédelmi miniszteriumi szepírő színtestése után Morzsányi József díszművész készíti s e táblák kiállítása dícsértetére válik a hazai írnokok és Morzsányi műintézetének. Zománc-éktiményei, ezek rajza, az aranyos és ezüst betűk izléses öszhangu ékítést nyújtanak. A fehér bőr alapú tábla széleit zománcos babérlevelek fonják körül, s négy sarlán a következő dátumok olvashatók: 1848. július 11; 1849. február 11; 1849. ápril 7 és 1849. augusztus 17. Az egyes albumlapokba megyék, községek, városok szerint szelvéssel jegyeztek be az alírók nevei. Az album belső lapját pedig Gyula László ismert művész festi. Az alírások száma eddig felül van a 20 ezéren. Minden alíró 30 krt küll be Halász Istvánnak az album költségeire. Az album alírói számára Halász emléklapot is adott ki, melyben Kossuth szülőinek, magának Kossuth Lajosnak és két fiának arcképe van együtt. Mennyire hiteles Kossuth atyjának arcképe, nem tudjuk eldönteni; tudunkra nem maradt fenn róla arckép. Az emléklapot az album alírói 50 krtól kapják meg.

A budavári Mátyás-templom szentélyét tizenhét festett ablak fogja díszíteni, melyek ékítési rajzait Schulek, az alakokat pedig Storno Ferencz készíti, s a kivitel Kratzmann Edére bízott.

A Deák-mauzóleumban most a belső díszítéseken dolgoznak. A siremlék kupoláját díszítő géniusz-szobor, melyet Kiss György mintázott, ércbeöntve is elkészült. A Schlik-féle öntő műhely e czéla külön műtermet rendeztetett be, s az öntést igen sikerültemek mondják. Az első nagyobb szoborműv. az, melyet ércből is itthon készítették. Egy másik szoborművet, a szépségségi honvédelméket, szintén hazai gyár, a prakfalvai öntő műhely készíté, de jóval kisebb ennél.

A könyvkiallítás díszkönyvei. A könyvkiallítások odaított díszkönyveket szétküldését augusztus hó vége felé fogják megkezdeni. Morelli Gusztáv tanár, Ráth György a könyvészeti kiállítás elnökének megbízásából most dolgozik a díszkönyvi fába metszésén. Az öknány egy Korvin-kodex czimlapjának mintája után készül, melyet egyenesen az eredeti festett czimlapról fényképeztek le. A rajz renaissance stílj, számos alakkal díszítve, melyek a tudomány, művészet és hadászatot jelképezik. A gazdag czírádájú keretben Korvin Mátyás cimerrel anyagok tartják a magyar, erdélyi, horvát és dalmát cimerke kisalakban az ékítményekbe szintén be vannak foglalva.

Ráth György kitüntetése. A király a Lipórend lovag-keresztjét adományozta Ráth György budapesti ítélf-táblai tanácselnöknek, mint az országos iparművészeti muzeum ideiglenes vezetőjének és felügyelőjének, a képzőművészetet terén, s nevezetesen a könyvészeti kiállítás létrejötté körül tett hasznos szolgálatait elismerésül.

Angol tudós magyar gyűlése. A magyar orvosok és természetvizsgálók debreczeni nagygyűlésére Angliából a Marlborough-college jeles tanára

Rodwell is felvasolónak jelentkezett. Ertekezni fog a modern vulkanológiáról. Rodwell ur a vulkáni tüneemények tanulmányozásá végett már kétszer volt Izland szigetén. Számos értekezései a «Royal Society» kiadványaiban s a «Nature» czimű szaklapban jelentek meg. Ez az első eset, hogy a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűlésében angol szakutdós is részt vesz.

Házasság. Dr. Ballagi Aladár budapesti tudományegyetemi helyettes tanár július 10-én tartotta esküvőjét Bauer Otília kisasszonnyal, gr. Steinlein-Saalenstein Ottó gyámleányával. Az esketési szertartást Török Pál szuperintendens végezte. Násznapok voltak Gőnczy Pál miniszteri tanácsos és dr. Ballagi Géza, a vőlegény bátyja.

Az írók és művészek társaságának kirándulására e hó 17-én este külön gőzhajó indulnak. A romániai határnál, Turn-Severinnél a bukaresti tud. akadémia egy küldöttség által üdvözölteti a kirándulók.

A fűrdőkbből. Az időjárás még eddig nem nagyon kedvezett a fűrdők látogatására, de azért több hely máris eléggé látogatott. Trencsén-Tepliczen jun. 27-én 1410 vendég tartózkodott. A szlái fűrdővendégek névsora 470 személyt tüntet föl. Új-Tútrafűreden összesen 475, Tatra-Fűreden 372 vendég időzött e hó elején, Buziáson 477. Balaton-Fűreden e hó 6-ikáig 609-re ment a fűrdővendégek száma.

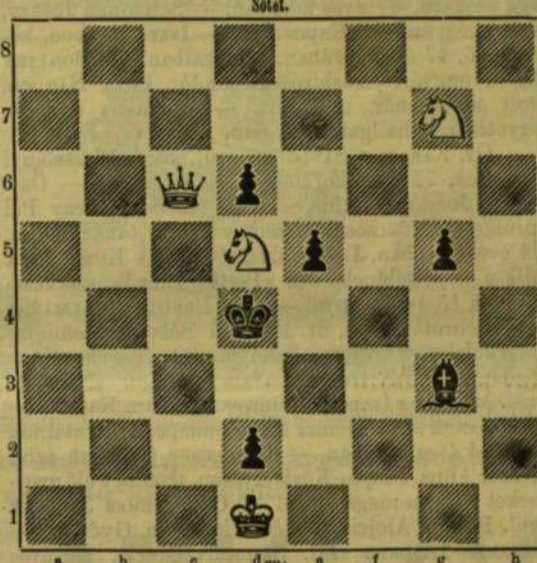
Alexandria bombázása. Egyiptom híres kikötő városa Alexandria fölött kétezer év viharai nem tettek soha oly pusztítást, mint Európa civilizált államának, Angliának bombavető ágyui. A virágzó város legnagyobb része rom és hamu. Lakosai elmenekültek, de az utczákat halottak borították.

Július 11-én reggeli 7 óra után adta ki a parancsot Seymour admirál a város bombázására. Az angolok azt követelték, hogy a kikötőben emelt sánccokat és erődöket adják át leszerelés végett. Nem sokkal a bombázás megkezdése előtt az alexandriai katonai parancsnokság részéről küldött érkezett, s jelentette, hogy az erődök átadatnak. Seymour azt válaszolta, hogy már elített a kitűzött idő, s ezután a páncélos hajók megindították a bombázást. Az egyiptomi parti ágyúk viszonozták, de ezek nem versenyeztek az angolok borzasztó ágyúival. A bombázás egymás után rombolta le a sánccokat, hallgattatta el az ágyúkat, röpitette levegőbe a lőpor raktárakat. Másnap alkudozások történtek, de mint az angol lapok jelentik — csak azért, hogy az egyiptomiak időt nyerjenek a sánccok kijavítására. A bombázást folytatták a Meksz erőd ellen, melyet az arab tüzterek vitézül védték. Este felé a városban több helyen tűz ütött ki, és mind jobban terjedt. E hó 13-án több erőden fehér lőbogót tüztek ki. Angol lapok szerint ez ismét csak csel volt. Nemcsak az azonban kiderült, hogy Alexandria-ban már nincs semmi kormány, a melylyel alkudozni lehetne. Angol sajják kémszemléket tartottak, sokan behatoltak a városba. «Csak kecskéket, kutyaikat, halottakat, romokat és üszköket láttunk» — mondja egy tudósító. A városnak a két kikötő közti része rom; az összelódzótt és leeggett rész majdnem egy mérföldnyire terjed. A város folyton égett. Délben angol katonaság szállt a partra. A pusztulás borzasztó képe mindenütt. A khevde eláragzott, Arabi pasa Káiro felé vonult a katonasággal, a lakosság elmenekült. Most már a flotta megszűnt-hette működését. Az angol lapok tudósításai magoknak az araboknak és beduinoknak tulajdonítják a borzasztó pusztulást és vérontást. Az ostrom alatt a földözökből kibocsátották a rabokat, s azok el kezdtek rabolni, gyilkolni, gyújtogatni. Az európaiak tömegesen elmenekültek föl a nagyon sok szolgál, kosis, hordár maradt foglalkozás nélkül, s e tömeg közt szintén rabolt. Jaj volt az európaiaknak. Ezek közül vagy száz az ottoman bank épületébe menekült, ott védelemzetk magokat; az épület előtt, a lépcsőkön, a támadó arabok és beduinok holtteste egész halomban hevert. Vége is azonban a támadók voltak győztesek. Egy európai se bírta életét megmenteni. Városszerte folyt a rablás és öldölök. Több százra meggy a legyilkolt európaiak száma. Halott hevera mindenfelé, de az öldöklésben nagy része volt a bombáknek is, melyek a Ras-el-Tin palotát (a khevde lakása), raktárakat, magánházakat, konzulsi épületeket romba döntöttek. Az erődöknek szánt bombák egy része ezeken tulmenve, az arab városnegyedbe csapott s remítion pusztított. Legtöbbit szenvedett a Ras-el-Tin előfokban levő városrész. A Midway-erődben a lőporraktár fölrobbanása minden embert megölt. Mindezek a tudósítások csak az első és igen felületesen után keltek, mikor még a pusztulás egész kiterjedését végig sem tekinthették.

Helyesen fejtették meg: Vessprémben Fülöp Józse. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Budapestben K. J. és F. H. Karacsony Bányaal Lajos. A pesti sakk-kör.

SAKKJÁTÉK.

1180-ik sz. feladv. Szabó Gy.-től (Zágrábban).

Világos indul s a harmalik lépésre mattot mond.

Az 1175. sz. feladvány megfejtése.

Table with 4 columns: Move number, White move, Black move, and Result. It lists chess moves like 1. Ke2-d3, 2. Fa4-c2, 3. Bg7-g8, 4. K-matt, etc., leading to a checkmate.

Helyesen fejtették meg: Vessprémben Fülöp Józse. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Budapestben K. J. és F. H. Karacsony Bányaal Lajos. A pesti sakk-kör.

HALÁLOZÁSOK.

BÁRÁNY IMRÉ, az esáktornyai tanítóképző intézet igazgatója, meghalt 55 éves korában, szélhűdés következtében. Halála a tanfériak körében élénk részvétet keltett mindenfelé. Kitünő paedagogus volt s jeles tanügyi író, ki egyes kérdésekről sokszor s igen alaposan írt, s ezekinyevek sok ezer példányban használják az országban.

HALÁSZ JÓZSEF volt honvédőrnagy, Percel tábornok hű adjutána, elhunyt Szegárdon 77 éves korában. A szabadságharc elején mint hadnagy küzdött a horvát lázadók ellen, majd a Percel Mór által alakított Zrinyi-szászlóaljban főhadnagyi rangot nyert, s mint tábornokának adjutána s titkárság részét vett a pázkodi, ozorai, letenyei, fridau, szolnoki és czeplédi diadalmas ütközetekben. 1849-ben őrnagy lett s a világosi katasztrófa után Percel Mórral külföldre menekült, hol vezérével együtt ette a számkivetés kenyerét. Volt Jersey szigetén Hugo Viktor társaságában, míg 1853-ban hazajött, 1861-ben Tolnamegyében főszázados lett. Szülőföldjén közbecsületben állt s általában részvét mellett temették el.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Felsőöri FARAS IMRE, a hg. Bathányi-féle enyigi uradalomnak volt kormányzója, 76 éves korában, Székes-Fehérváron. — TÖTH FERENCZ, Pestmegye bizottsági tagja, a solti reform. egyházmegye segédgondnoka, a dunamelléki ref. reform. egyházkerület tanácsbírája, a közügyekben, kivált reform. egyház ügyekben mindvégig buzgalommal működött férj, Kun-Szentmiklóson, 66 éves korában — VARNAY ADÁM, állami nyugalomzott főmérnök, 71 éves korában, Egerben. — SZILASSY PÁL, ref. lelkész, 81 éves korában, Balatonfő-

Kajárón. — HORVÁTH JÁNOS, plébános, 70 éves korában, Jász-Alsó-Szentgyörgyön. — USÁK ISTVÁN, plébános, Bajmócon, 49 éves korában. — BARTA MIHÁLY, h-hadházi lelkész, 49 éves korában. — ÁCS SANDOR EGYED, zirci-csiszterci áldozat, pécsi gimnáziumi tanár, 27 éves korában, Sz. Gotthárdon. — DR. SCHÜTZ MIHÁLY, soktagu család feje, ki Keszthelyen negyven éven keresztül működött mint orvos, 80 éves korában, Zala-Egerszegben. — MIHALIK GEORGEON, egykor fehérmegyei főszolgabíró, honvédelmi számtanácsos, 54 éves korában, Budapesten. — DADÁNYI PÁL, m. kir. honvéd huszárszázados, 68 éves korában, Temesvárt. — KOVÁCS ISTVÁN, karmlieti szerzetes, 89 éves korában, Győrben. — BALÓ LAJOS, földbíró, 58 éves korában, Almódon. — DLHO-POLSKY JOZSEF, derék iparos, a szabadságharcban főhadnagy, Dunaföldváron, 69 éves korában. — APPEL SÁNDOR, elemi tanító, 28 éves korában, M. Szigeten. — TAUFER JOZSEF, Kolozsvár egyik derék agy polgára, 87 éves korában. — SCHRÖDER JOZSEF, volt gyógyszerész, Kaposvárt. — ISZT. NÁNDOR, keszleki, 47 éves korában, Marczalban. — BOGÁTHY IMRE, ungvári járásbírósi kiadó; PUZA NÁNDOR, volt adó ellenőr, ugyanott. — ASZTALOS SÁNDOR, egyetemi joghallgató, Békésen.

GR. KARACSI SÁNDORNÉ szül. báró Wesselényi Johanna, 72 éves korában, Kendi-Lónán. — ÖZV. VÉON JOZSEFNÉ szül. Szankó Mária, Gönczy Pál miniszteri tanácsos és Vámosy Mihály tanár sógora, 74 éves korában, Leányfaluán. — FALK EMMA, Falk Miksa képviselőnek és a „Pester Lloyd” szerkesztőjének 15 éves leánya. — ÖZV. LENGYEL KÁLMÁNNÉ szül. Schrott Agnes, dr. Lengyel Béla egyetemi tanár s jeles vegyész édesanyja, 82 éves korában, Budapesten. — ÖZV. BUDARIN-HORVÁTH MIKLÓSNÉ szül. Mészáros Izabella, 60 éves korában, Kassán. — HOFFMANNÉ szül. Heinzl Éva, budapesti hivatalnok neje, 54 éves korában. — UFFALUSSY GYÖZÖNÉ szül. Keczer Anna, Szepes-Körtvélyesen, tizenegy élő gyermeket hagyva maga után. — ÖZV. NEMES JÁNOSNÉ szül. Filópp Alojzia, 68 éves korában, Győrött. — BÉSZLER LAJOSNÉ szül. Simonffy Mária, 22 éves korában Görbersdorfbán, hívó üdülést keresni ment. — PÁLFFY KRISZTINA, 17 éves korában, Szombathelyen. — BELÁNYI FERENCZNE szül. Tomesváry Izabella, a hőmezővásárhelyi postafőnök neje.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Tamás. Attól függ, mit értünk tengely körüli forgás alatt. Ha egy helyben forgást értünk alatta, akkor a hold persze nem forog tengelye körül. Amde

a föld, vagy más planéta, sőt a haladó koezi kerek sem egy helyben forog; forgása közben halad is pályáján. No már, a hol *épen annyi idő* alatt fordul egyet tengelye körül, a mennyi alatt a földet is megkerüli egyszer. Igaza van ennek: ez épen olyan, mint a cirkszban körbe vágatott ló, vagy a magunk körül, pózna végére erősítve megcsavart gömb utja. Hát ezek is, egy körforgás alatt épen egyszer megfordulnak magok, vagyis tengelyük (képzelt tengely vonaluk körül). Abban van az ön csalódása, hogy a cirkszúsi ló egy irányban futva; körvonalban fut, tehát folyvást változtatja irányát s épen ezen folytonos irányváltozás a maga körüli forgás. A maga körüli forgás alatt ugyan is értjük az azon mozgást, melynél fogva a test minden pontja (a tengely vonalon kívül) folytonosan változtatja ezen vonal iránti helyzetét vagy irányát, míg bizonyos idő alatt visszakertül előbbi helyzetébe. Nos ez történik a cirkszúsi lóval, a pózna végén csavart gömbbel (de nem a pózna ám annak a forgási tengelye) és a holddal. Érti már, Tamás ur? Abban a reményben, hogy érti, nem is tartjuk szükségesnek «közös körekből»-jét kinyomatni.

D. D. Csetneken lakni s nem pipázni; ez csakugyan helytelen kívánság, a hol a híres csetneki dohány terem. Ebben nem volt igaza edes anyjának. De annál helyesebb volt a jó asszony másik kívánsága, hogy t. i. — ne írjon verseket.

ik. F. Haszontalan kis versecske, mely bírálatot sem érdemel.

Székes-Fehérvár. K. M. Érdekes. Közélebb a mi fogjuk.

Pásztó. A tartalmas levelet megkaptuk, s a közlést rövid időn megkezdjük.

Több előfizetőnk kérdésére a kiadó-hivatal részéről azt válaszolhatjuk, hogy hetilapjaink előfizetői a «Világkrónika» című képes mellékletünket bármikor megrendelhetik, annyi időre, a meddig a «V. U.» vagy «P. U.»-ra már beküldött előfizetésük szól; a «Világkrónika» előfizetési ára ötvégezenköt 50 kr.

Tartalom.

Szöveg: Dr. Antal László. Szász Károlytól. — Minek a lant... Költemény. Majláth Belutól. — A fejedeleme galambjai. Történeti rajz. Irta P. Szathmáry Károly. — Éléskamrák a gyomorban. Egy magyar természetbúvár észlelete. — Egyiptomból. — Egy fedél alatt. Angol regény. Irta Payn Jakab. — Egyegy. — Uti képek Kis-Orosországból. X. A kastélybeli élet. XI. Kiv. Tiszotól. — Magyar ember Kínában. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyetek. — Mi újság? — Halálhírek. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Képek: Dr. Antal László. — Képek Egyiptomból: 1. Menekülő európaiak hajóra szállása. 2. Beduinok. (6 kép.) 3. Dervisok. (7 kép.) 4. Dervis pasa. 5. Seymour tengermagy. — Egy fődél alatt. — Képek Kis-Orosországból: 1. Paraszti-óra belseje. 2. A Lavra fűhomlokzata. 3. A Lavra-zárda-csoport belseje. 4. A kievi láncz-híd. 5. Egy kievi droski-koezi.

HETI NAPTÁR. Julius hó.

Nap	Katolikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
16	A 7 Legsz. megv.	A 6 Rúnth	4 C 7 Krét. A. 29 Démut
17	H Elek hv. Z. And. Elek. Zóbor	5 Atánáz	1 A. Rosch.
18	K Arnold	Jenő, Arnold	6 Zizeos v.
19	S Paul. Vincz.	Rutina	7 Mallei Tam. 3
20	C Marg. sz. v. III	Illés	8 Legn. Prok. 4
21	P Dániel próféta	Fraxedis, Dani	9 Pongrácz 5
22	S Magd. Mária	Magd. Mária	10 Nikop. 45 v. 68. D. H.

Hold változása. ☾ Első negyed 23-án 11 óra 34 percz. regg.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér. 6. sz.)

NYILTTÉR.

Csak 50 krajczár egy trieszti nagy kiállítási sorsjegy ára.

50
krajczár

SORSJEGY TRIESZTI nagy kiállítási sorsjáték.

Ezen sorsjegyek kaphatók minden váltóüzletben, dohánytözsében, lottogyűjtőben, és különféle árusítóknál az osztrák-magyar monarchia országában.

Ezen gazdagon kiállított sorsjátéknak van I fonyereménye **50,000** frt készpénz
I **20,000** „ „
I **10,000** „ „

továbbá más nagyobb nyeremény 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50, és 25 forint értékben. Összesen 1000 nyeremény

o. ért. frt 213,500 értékben.

Továbbá több igen értékes nyeremény a kiállítók által ajándékozott kiállítási tárgyakban. 642

Árusítások átvétele eszközölhető a pesti magyar keresked. bank váltóüzleténél BUDAPEST, Dorottya-utca 1. sz.

Egyes sorsjegyek megrendelésénél 15 krajczár postaköltségre mellékelendő

PEINTURE-BOGAERTS

Csodálatosan keresztülvit, nem papírra, hanem közvetlenül festővászonra dolgozott másolatok Burgers H. I., Seitz, De Bloek stb. eredeti festményei után. Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve minden könyv- és műkereskedés által. **Uj!!! Ausztria-Magyarország koronahercege és Koronahercegnőjének arczképe.**

ANDEL J. tengertüli pora.

Az Andel J.-féle újonnan feltalált tengertüli por nem a közönséges féregporokhoz vehető, h nem egy tulközősleges direkt készített 1000-szer megvizsgált és kitűnőnek talált specialitás pornak tekintendő. Az Andel J.-féle újonnan feltalált tengertüli por használatához egy nagyon gyakorlati és olcsó új szerkezetű

féreg-porzó fecskendő

megveendő. Az említett por, ugy mondható természet feletti erővel bír, kiirtja a **poloskát, bolhát, svábbogarat, munkaférget, molyt, legyet és hangyalérget**, egyáltalán az egész férgek létét csodálatos gyorsan, biztosan és pedig olyképp, hogy a férgekből semminemű maradékot sem hagy vissza. Ara üvegenként 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt. Egy darab féregporzó gép ára 40 kr. Kapható Budapesten Török József gyógyt szeretében király-utca 12. Továbbá raktárak a következő gyógyszertárakban. Arad: Rozsnyay Mátyás, Brassó: Jekelius N. Eger: Köllner Lőrincz. Eszék: Dienes J. C; Kaposvár: Babochay Kálmán. Keskemet: Katona Zeigm. kács: Medveczky Sándor. Miskolcz: Dr. Szabó Gyula. Munkács: Draxler Ferencz. Székesfehérvár: Dieballa György Szeged: Harez János. Temesvár: Tárcazy István. 405

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KISFALUDY KÁROLY és MUNKÁI.

Irta **BÁNÓCZI JOZSEF.**
Első kötet.
A KÖLTŐ ARCZKÉPEVEL.

Ára füzve 2 frt 40 kr. — Angol vászonba kötve 2 frt 80'kr.

A wildungeni természetes ásványvizek

a György-Viktor és az Ilona-forrásokból, előbb savanykút és sóskutnak neveztve, kitűnőnek bizonyultak vészegény-ségűl, sápkór-, méhszenv-, nyálkafolyásnál, mell-, gyomor- és belhurutnál, legszembetűnőbben azonban az ivarszervek betegségeiben (vese-, hólyaghurut, hólyaggyöres, hólyag-aranyér, dara- és köbántalmakban, stb.), s minden orvosi tekintély által ajánlataknak.

Már 1854-ben mondja Tabermontanus T. a wildungeni ásványvizekéről: «Enyhitik a vesét és hólyag fájdalmát, a darát elvezetik, s elhajítják a visszartartott vizeletet, könnyítik a fájdalmas vizelést, még azoknál is, kiknek vizelete véres és gennyess lenné.»

Wiehmann tanár («Az ásványvizek hatásáról», Hannover, 1797) ezeket mondja: «Nem ismerk vizet, mely diuretikus (vizelethajtó) hatásánál fogva a wildungenihoz hasonlítani. Különösen hatásos az elválasztó szervek bajainál; valóságos különleges szer azonban a köbajok ellen.»

Dr. Osann E. tanár («Az ismert gyógyforrások jellemzése», Berlin, 1832) azt mondja: «Az ivarszervek idült betegségeinél, dara- és köbántalmaknál, nyálkásodások, hólyaggyöresök, a prostata betegségeinél, szabálytalan aranyérnél a vizelethajtó és nyál-oldó wildungeni vizek joggal kitűnő hirre tettek szert.»

Hufeland a «Journal für praktische Heilkunde» című folyóiratában (68. kötet, V. rész, Berlin, 1832), miután ő maga is 12 hétig súlyos hólyagbántalomban szenvedett és a wildungeni vizet a legjobb sikerrel használta, így kiált föl: «Dicsőség és hála a Mindenhatónak, a kiknekünk a dicső ajándékot: a wildungeni gyógyforrást adta!»

Lebert tanár (Ziemssen's Handbuch der speciellen Pathologie und Therapie, 9. kötet, 2. fele) azt mondja: «A legjelesebb ásványvizekhez tartozik idült hólyaghurut bántalomban a wildungeni víz.»

«Mind ezen ásványvizek közül azonban a wildungeni Ilona-kút a legnagyobb hirrevelt vitta ki... A wildungeni sós (Ilona) kút továbbá igen alkalmas a hólyaghurut minden alakja ellen, melyek az ingerlékenység és petyhüdség közötti fokozatot különböző csoportokba, a számos egyen különbözősége szerint osztják.» («Klinische Balneologie», Ditterich G. L. tanár, München 1862.)

Tudakozódásokat a wildungeni fürdő iránt, lakásmegrendeléseket a Badelgerhaus- vagy az Europäische Hofban — mindkettő közel a fő forrásnál — elfogadják. **Wildungeni ásványforrás-részvénytársulat felügyelője a wildungeni fürdőben.**

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőmennyeket elfogad BÉCSBEN: Dukas M. Riemergasse 12, Schalek Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stubenbastei 2.

Egy hatszor hasábzott petitsor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdíj külön minden igtatás után 30 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

ANTHROPOLOGIAI FÜZETEK.

SZERKESZTI ÉS KIADJA
Dr. TÖRÖK AURÉL
AZ EMBERTAN NY. R. TANÁRA A BUDAPESTI TUDOM. EGYESTEMEN.
ELSŐ FÜZET.
Ára füzve 2 forint 40 krajczár.

TARTALMA: Előszó. — Topinard Pálnak a párisi anthropologiai iskola tanárának javaslata egy nemzetközi anthropometriai rendszer tárgyában. — Dr. Manouvrier L. Az agyvelőszív értelmességéről és alkalmazásáról. — A koponya-íreg meghatározásáról. — A főemlősök (Primates) szemüregéről. — Adatok az erdélyi románok koponyáinak jellemzéséhez. (1 táblával.) — Az uralvidéki baskirokról. — Plan Carpin szerzetes utazásáról Tatarországba 1246-ban Magyarországnak a tatárok által való feldúlása után. — A tertiór idejű ember kérdése. — A történelem előtti emberek csontjain vonalkozó sérülések. — A négerek jellemző betegségeiről. — Sveicz lakói a szemük, hajuk és bőrük színe szerint vizsgálva. — Ethnographia, Ethnologia és Locologia. — A halálozásról. — Nézetek a jövő életéről. — A Budapesten felállítandó anthropologiai muzeum és intézet tárgyában. — Budapesten felállítandó anthropologiai muzeum részére tett eddigi ajándékok jegyzéke.

Forint 213.550
összes értéke a
TRIESZTI nagy kiállítási SORSJÁÉK

1000 nyereményének
első fonyeremény, arany vagy készpénz frt **50.000**
második „ „ „ „ „ **20.000**
harmadik „ „ „ „ „ **10.000**

ezekon kívül tartalmaz e sorsjáték még egy nyereményt **10.000** frt, négy nyereményt **5000** frt értékben; öt egyenkénti **3000** frt, tizenöt egyenkénti **1000** frt, harmincz egyenkénti **500** frt, ötven egyenkénti **300** frt, ötven egyenkénti **200** frt, száz egyenkénti **100** frt, kétszáz egyenkénti **50** frt, ötszáz egyenkénti egyenkénti **25** frtos értékű nyereményt. **Továbbá több más melléknyeremény a kiállítók által ajándékozott kiállítási tárgyakban.**

Egy sorsjegy ára 50 krajczár o. érték.
Elárusítások átvétele eszközölhető a Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzleténél Budapest, Dorottya-utca 1. szám.
Egyes sorsjegyek megrendelésénél postaköltségre 15 kr. küldendő.

Kérem

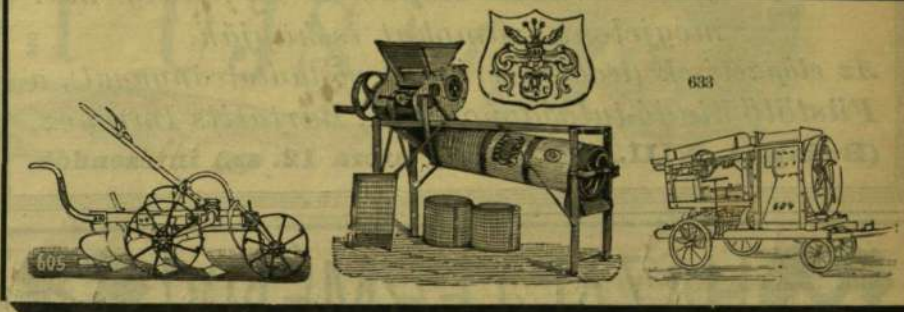
„rögtön-nyomó“
ezt elolvasni. A
(14120. sz. német bírói szab. sz. k. osztrák szab. sz. ezüst érem és okirat az egyetlen szabadékozott másoló készülék nyomdai festékekkel. Százaz eljárás mellett sajto nélkül majdnem háttérben számú egyformán éles, szétfejték (v. színes) előmsodhatatlan levonatok készítenek meglek egyenkint is az egész világ posta-kötelekben mint nyomtatv. díjkezdvezményben részeselek. A „rögtön-nyomó“ minden eddigi másoló készüléket: hecto-aulo-, polygraph stb. messze felülmulja; munkaképessegekben az ömör (autograph) sajtót utoléri, ugyanazt azonban egyszerűség és olcsóság tekintetében felülmulja. Készülékek 2 nyomóterrel: 1. sz. 25 3/2 cm. — 15 m. — 2. sz. 28 40 cm. — 20 m. — 3. sz. 40 50 cm. — 30 m. Tervezetek bizonyítványok, a sajtó létele, és eredeti levonatok azonnal ingyen és postamentesen. 606 Zittau, Szászországban.
Steuer & Dammann.
NB. Szabadékok Anglia és Franciaország, stb. számarra, eladók.

Takaró papiros

megrendelhető e lap kiadóhivatalában Budapest, egyetem-utca 4-ik szám.

GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA BUDAPESTEN
RAKTÁR GROSSMANN J.-nél, vácikörút 76.

Legnagyobb és dústartalmú raktár szabadalmazott járgány-csészlógépek-ből, tisztító és szakoló készülékekkel.

FEHÉR MIKLÓS

vezérgyűnöke a magyar, osztrák, angol, francia, amerikai és német mezőgazdasági gépgyáraknak,

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM, „KÖZTELEK“

Ajánlja az általa legelőször behozott legújabb és legszilárdabb szerkezetű járgány-csészlógépeit 2-4 lóerőre, tisztító és szakoló készülékekkel, továbbá kisebb csészlógépeit kézi vagy 1-2 lóerőjű járgányhajtásra, száma- és töreklázóval vagy a nélkül, tisztító és választó rostát. Trieur konkoly-, búkköny- és zabválasztó, valamint a mezőgazdaság szakmájába vágó minden egyéb kitűnő szerkezetű gépeit a legolcsóbb árak és kedvező feltételek mellett. Abrázott árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

A LEGJOBB SZIVARKA-PAPIR LE HOUBLON
francia gyártmány. 505
Utánzásokra figyelmeztetünk!!
Csak az a szivarka-papír valódi, hol minden lapon a LE HOUBLON bélyeg van, és minden doboz az alábbi védjeggyel van ellátva.
Cawley & Henry, a legrégibb Fabrikusok, PARIS
PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL
Cawley & Henry, a legrégibb Fabrikusok, PARIS

Ca. k. kizáról. szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.
A legújabb találmány a Bogand, amerikai tudor után újonnan javított ruganyos sérvkötő Politzertől, ép ugyanak, valamint nők és gyermekek számára: rugók nélkül, tiszta gummiból művésziel szerkesztve, s azon cséjke van, hogy még a legidültbb sérvket is a legrovidebb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép úgy nappal a legfárasztóbb munka, vagy sok járkálás mellett, mint szintén éjjel alvásnál is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hivatásban a legkevésbé is akadályozva lenne. Nagy hasznalra jár, ha éjjel át is a testen marad, miután ekkor kiválóan jó és kellemes nyomást eszközöl a szenvedő részekre.
Árak: egyenk. 6-7 frt; hatos 10-15 frt; gyermeknek felvétel olcsóbban.
Nagy raktár angol és francia acél sérvkötők, suspensoriumokból, szőve, gummiból, valamint szarvasbőrökből. A szarvasbőr és gummi suspensoriumoknak az a czéljuk, hogy a terjedést megátolják. — Méheseendők, légnápnak, agybetétek, hónap-szám-erszények, övkeszülékek, gummi-harisnyak és minden gummi-áru-czikkek. — Sárvkötőknek megjelölendő, ha jobb, vagy ha bal felől vagy kettőre legyen-e, ugy szintén a derék bősége is.
Munkálatokat utárási mellett postaföldutával eszközölhető. Csász. kir. köztelőkészítő, Budapest, Deák-Ferencz utca.

Figyelmeztetésül!!
Távol-, rövid- és gyenge-látóknak kizárólag általán készített és egyáltalán elismert szemüvegek semmiféle s bármi módon magát bemutató utazó által el nem árúsíthatnak. Hissitatlanul ezek kizárólag látászertési intézetben, Budapest, váci utca 19. sz. kaphatók. SOLOMONSON N. H. látászert.

Téglagyár-tulajdonosoknak
sajánlom gépeimet gép-, kézi és ló-erőre, mindennemű fall téglára és házfűző cserép, csövek, stb. olcsó gyártására, különösen folytonosan dolgozó kézi téglá-sajtóimat, melyek más gyártású eljárással szemben a legjelentősebb előnyökkel a legnagyobb megtakarítást nyújtják. Két ember elegendő készletre 4000 pompás téglát előállítására; alkalmasak még kivált a járda-és felpozó-szerkezetre. Elismert és megalapított. Jellemzős kővek, méz-

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

FÜSTÖLŐ

című

antiszemitiko-szatyrikus és humorisztikus képes haviközlöny 1881. november 1-től egész 1882. okt. 30-ig terjedő 11 évi folyamára.

Előfizetési ára egész évre 1 frt.

Az ujonnan beérkező előfizetők az eddig már megjelent számokat is kapják.

Az előfizetések (legszélesebben postautalvánnyal), a Füstölő kiadó-tulajdonosához, Bartalits Imréhez, (Budapest, VIII., Eszterházy utca 12. sz.) intézendők.

Margitszigeti gyógyfürdő

Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg ártézi forrás — porcellán-, márvány-, kád- és kőfürdők zuhanykészülékkel — nagyszerű keit — 360 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül és belföldi lakok — naponta zene. Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredményel használtott: Kószvény — az izületok, izmok, csontthártya, ideghüvely idült csuza. A csuz, kószvény, erőművi behatások, typhus után fellépő hűlések. — Zsábák. — A csontbántalmakat, csontszűt, izületi bajokat és lülsérteket követő elváltozások. — Fájdalmas hegek, merevség, hűlés. — Bőrbántalmak. — Vízelési nehézségek. — Méh- és hüvelybántalmak. — A hévíz belsőleg eredményel használtott: idült gyomorhurtnál és alhasi pangásoknál. A szigeten van gyógyszerár, ellátva mindennemű ásványvízzel. Rendelő orvos: dr. Verzár. Bérletköltség egy a fürdő, mint menetszék együttes váltásánál árleengedés. A szigeten lakó fürdővendégek a fürdő-használatnál és a menetszékkel előnyben részesülnek. A fővárossal órákint kétszer közlekedés. 3700

A fürdőidény május 1-én nyitattik meg.

A lakások megrendelése a szigeten a felügyelőségi irodában.

A Margitszigeti felügyelőség Budapest.

HAZAI TERMÉNY!

CSÉPLÉSI IDÉNYRE

ajánlunk kitűnő minőségű

TÖMÖR (DARABOS) SZENET

három minőségben mozdonyok (Locomobile) fűtésére.

GYÁRSZENET, gyári czélokra, minden hazai vasút-állomásra szállítva, igen jutányos, mérsékelt árak mellett.

Északmagyarországi egyesített kőszénbánya- és iparvállalat-részvény-társulat Budapest, V. Erzsébet-tér 10. sz.

A háztartásban

egy varrógép mindenestre a legszorgalmasabb és a leghasznosabb segéd, ha az egyszerűen kezelhető, tartós és mindennemű varráásra használható. A Singer Manufacturing Co. New-York, eredeti varrógépek e czélból, valamint minden más egyéb munkákra, mint fehérnemű-varrás, női öltöny-készítés, köpeny, hálókötés és esernyőkészítésre a legtekélyesebb s a legkitűnőbbek, mi mellett legfényesebben azon körülmény bizonyít, hogy abból csak a múlt évben is több mint félmillió darab eladva. Az eredeti Singer-féle varrógépek teljes jótállás mellett a csekély előleg és minden áremelés nélkül, heti 1 frt részletfizetés mellett is kaphatók s alapos oktatás ingyen nyújtatik. — Az utazott s a Singer név alatt kibocsátott gépekkel való összehasonlítás kikerülése végett ügyfelellet legyünk rá, miszerint az eredeti gépek a gép karján „The Singer Manufacturing Co.” teljes czéggel vannak ellátva s ezenfelül egy a felső részen, mint az állványon is a gyári védjegyet viselik. Szabók, cipészek, szíjgyártók, kalaposok, könyvkötők és székgyárosok stb. számára ajánlom a Singer Co. különleges varrógépeit. 559

NEIDLINGER G.

BUDAPEST, váci utca 26. sz. (a „vastuskóhoz”)

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt félévre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt félévre ... 3 * Kétféle előfizetéshez a postálal megkötés nélkül a csatlakozó.

30-ik szám 1882. BUDAPEST, JULIUS 23. XXIX. évfolyam.

KIRÁNDULÁS A RETYEZÁTBA.

MAGYAR koronaörökös folyó hó 30-án érkezik Hunyadmegyébe, hogy zergere és sasra vadászson a Retyezátban. Gróf Teleki Samut érte a szerencse, hogy vendégeként fogadhasa az ország leendő királyát. A vadászterület a Kendeffy-család tulajdona; attól tartja haszonbérben gróf Teleki a vadászati jogot.

A koronaörökös Óralja-Boldogfalván, néhai Kendeffy Árpádnak izléssel és nagy költséggel épített kastélyában fog szállásolni fenséges neveléssel együtt. Onnan az itt tartózkodás tiz napja

alatt körülbelül két izben fog felmenni a vadászállomásra a Zenoga tóhoz. Az egész tiz nap vadászatra van szárvva, s a tervezett megszakítás csakis a lent maradó főhercegasszony meglátogatása végett történik. Itt nem lehet visszatérni, mint a görögnyi havasokból, minden estére. Fölmenés és lejövés egy-egy napi utat, kilencz-tiz órát tartó folytonos lovaglást és gyaloglást vesz igénybe.

A Zenoga. A Retyezát-csucs háta mögött délen, elválasztva egy mély völgy által, 2100 méternyi magasságban fekszik a Zenoga-tó. Gyönyörűsége

alatt körülbelül két izben fog felmenni a vadászállomásra a Zenoga tóhoz. Az egész tiz nap vadászatra van szárvva, s a tervezett megszakítás csakis a lent maradó főhercegasszony meglátogatása végett történik. Itt nem lehet visszatérni, mint a görögnyi havasokból, minden estére. Fölmenés és lejövés egy-egy napi utat, kilencz-tiz órát tartó folytonos lovaglást és gyaloglást vesz igénybe.

ges alkotása a természetnek. Vize oly tiszta, hogy a fenekén levő vörhenyes kőlaposkák, mint valamely mesteri mozaik látszanak át rajta; és annyira üde, hogy nagy bőséggben tenyészik benne a pisztráng, a havasi kristályvizek eme kényes állatkája. Három oldalon 100—150 méternyi magas, csupán futófenyővel és kötblakkal borított hegység krátersterület környezi a havasok eme szép tündérét; azokból erednek jéghideg forrásai, a melyek bőven látják el vízzel az esztendő minden részében. A negyedik oldalon, dél felé, oly vastag érben van a lefolyása, hogy felülcsapó malmot hajthatna azonnal. Szikláról

Kopaszság, a haj őszülése és korpaképződés ellen a naponként érkező bizonyítványok és közönséges iratok tanúsága szerint egyedül jónak bizonyult ez az a TANNIN-OLAJ Dr. Morastól. Tisztelettel győszerező ur! Szíveskedjék számomra Dr. Moras Tannin-olaját ből még az nagy palackok küldeni. E szer hatása oly kitűnő, hogy a hajam háláa teljesen megszűnt, s a szűt után-növés immár látható is. Wagner Vilmos. Bécs, 1880. január 5. Fürtöz J. gyógyszerész urnak Prágában. Szerencsémnek érzem magamat Ön-nel közölni, hogy Dr. Moras Tannin-olaja hajamnak két év óta tartó hullásait teljesen megszüntette. Remélem, hogy e szer segítségével előbbi szép hajamat immár visszanyerem. Mária. Zarenba, 1879. aug. 18-án. Tiszteletes Uram! Hazánkfő embernek kopasz fejjel bírti nem valami kellemetlen. Ha dr. Moras Tannin-olaját nem használom volna, ma fény agyastyán volnék. E szer néhány hét alatt csodát tett rajtam, mi mindazok, kik ismernek, bizonyítanak. Engélfogva kérem stb., stb. Bukova, 1880. jan. 3-án. Dr. Moras Tannin-olaját. Kapható 2 és 1 frtos palackokban. Fő letét Magyarországra számára Török J. gyógyszerészár Budapest, király-utca. Pozsonyban Plasztory Felix gyógyszerész, Temesváron Tarcsay József gyógyszerész, Zagrábán Mittelbach Zsig. gyógyszerész.

KÁVÉ kitűnő minőségű, tiszta, erős, illatos, nem festett, új aratás pontosan 4 1/2 kilós csomagokban. Szállítást postán utánvétellel, Ausztria-Magyarországra m. hely-égre. 1 kilónként netto 259 várn-és postabérmertesem. Gyöngy-Ceylon, legfinom, barna ... 1.98 Gyöngy-Manilla, fin. v. 1.65 Ceylon, Prima barna 1.70 Ceylon, finom zöld ... 1.58 Mocca, valódi arab ... 1.84 Cuba, szesem s. zöld 1.80 Menado, arany. legf. 1.60 Domingo, válogatott 1.50 Java, legfin., vil. zöld 1.44 Santos, zamatos, legf. 1.36 Rio, zamatos és jó ... 1.30 Jamaica, jóízű ... 1.22 MAITI R., Trieszt.

Theodo tanár szakállhagymája legjobb és legbiztosabb szer a szakáll szép növényének eszközlésére. Számítlanon vannak, még legmagasabb rangú férfiak között is, kik szép szakállukat csupán a szernek köszönhetik. E szer a szakállt hihetetlen gyorsasággal növeszt, úgy hogy általa még 13 éves ifjak is a legviridább lő alatt teljesszállhos jutnak. Eder Ferenc gyógyszerész urnak Birtinben. A nekem küldött Theodo-féle szakállhagyma kitűnőnek bizonyult, mit köszönetem mellett ezennel tudomásra adok. Mitek, 1879. aug. 1. 25-én. Fürtöz József urnak Prágában. Szíves közönmemet a szakállhagymáért; nagyon jónak találattól. Mindenkinek a legjobb lélekkel ajánlatom. Schwarzbach, 1875. febr. 25-én. Hirt Károly s. k. építési vállalkozó. Fürtöz József gyógyszerész urnak Prágában. A szakállhagyma joggal mondható csodaszernek. Alig négyheti használat után örmém három régi óhajátomat teljessébe szentül kérem önt. stb. Triesztben, 1879. május 27-én. Gátra Veszél, órák. Valódi minőségben Budapestben csak Török József ur gyógyszerésztáiban, király-utca kapható; Pozsonyban Plasztory Felixné, Mihálykapu; Temesváron Tarcsay Istvánnál, Egy csomag ára 2 frt 10 kr. 621

SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK KIELHAUSER H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyártó Grácban. A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve. Anticeptikus hatása különösen rendkívül; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzei együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is. Salicyl-toilette szappan ... darabja ára 50 kr. Salicyl-toilette-víz ... 70 Salicyl-fogpor ... 50 Salicyl-fogpép ... 60 Salicyl-szajviz ... 60 Salicyl-hajkenőcs ... 50 Salicyl-hintópor (lábak izzadása ellen) ... 50 Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 12. szám.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható: SVÉD KÖLTŐKBŐL. FORDÍTOTTA GYÖRY VILMOS. Tartalmaz fordításokat: Franzén. — Tegnér. — Geijer. — Runeberg. — Beskow. — Böttiger. — XV. Károly. — II. Oszkár. — Topelius. — Öman. — és Virgin költeményeikből. Ára füzve 2 frt 4) kr. Angol vászonba kötve 2 frt 80 kr.

A mohai ÁGNES-forrás hazánk egyik legszénsavdusabb savanyuvize kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomor-nak az idegrendszer bántalmán alapuló bajában. Általában e víz mind az újonknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos. Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend. Fris töltésben mindenkor kapható 538 ÉDESKUTY L. m. k. udv. szállítónál Erzsébet-téren. Ugyanínt minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

A ZENOGA-TÓ A RETYEZÁTBAN. — MELKA VINCEZ RAJZA.